

Stiftelsen Sveriges Sjömanshus

Årsberättelse 2022

Stiftelsens utveckling 2017-2022

Belopp i Tkr

Balansdag	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Bundet fondkapital enl balansräkning	198 315	196 487	194 457	193 343	191 445	189 518
Bundet fondkapital till marknadsvärde	478 772	610 810	502 792	504 087	420 870	451 343
Ingångskapital omräkn efter KPI index	175 189	155 973	150 162	149 385	146 830	143 879
Real kapitalförändring						
ackumulerat värde	303 583	454 837	352 630	354 702	274 040	307 464
årets förändring	-151 254	102 207	-2 072	80 662	-33 424	17 501
i % av ing. fondkap.markn.v.	-24,76%	20,33%	-0,41%	19,17%	-7,41%	4,06%
Balansomslutning (markn.värde)	533 034	664 848	553 373	558 066	461 070	487 776
Placeringstillgångar						
aktierelaterade tillgångar (markn.värde)	425 138	545 887	437 454	439 429	354 811	382 454
i % av balansomsl.markn.v.	79,76%	82,11%	79,05%	78,74%	76,95%	78,41%
ränterelaterade tillgångar (markn.värde)	100 030	112 035	108 816	112 248	98 128	98 415
i % av balansomsl. markn.v.	18,77%	16,85%	19,66%	20,11%	21,28%	20,18%
aktierelaterade tillgångar (bokfvärde)	145 256	146 784	134 282	134 588	122 398	117 997
i % bokf. bundet kapital	73,25%	74,70%	69,05%	69,61%	63,93%	62,26%
Avkastning						
räntor o utdelningar	18 291	20 276	11 139	18 990	19 274	16 060
reavinster/reaföruster	1 684	670	1 574	13 483	3 132	870
förändring i övervärden	-133 866	105 988	-2 409	81 319	-32 400	18 370
totalavkastning	-113 891	126 934	10 304	113 792	-9 994	35 300
i % av ing.balansomslutn. markn.v	-17,13%	22,94%	1,85%	24,64%	-2,05%	7,48%
Verksamhetskostnader¹	5 326	4 547	4 078	5 214	4 856	3 839
Bidragsverksamheten	12 953	10 596	10 293	10 805	15 329	11 915
% av räntor/utdelningar	70,89%	52,26%	92,41%	56,90%	79,53%	74,19%
% ” ” ” ./ kostnader ¹	96,34%	65,29%	136,13%	75,69%	102,76%	97,50%

1) Fr o m år 2018 ingår även stöd till Lighthouse med 500 Tkr

Fotograf: Nina Varumo

Innehåll

Stiftelsens utveckling	2
Året som gick	4
Direktionens ordförande har ordet	5
Historik och bildande	6
Direktionens arbete	7
Personal	8
Bidragsverksamheten 2022	9
Bidragsverksamheten 1972–2022	21
Projekt som stiftelsen stödjer	22
Förvaltningsberättelsen	30
Resultaträkning	31
Balansräkning	32
Noter	34
Revisionsberättelse	44
Stiftelsens Direktion och kansli	46

Direktionen besöker IMO's huvudkontor. Fotograf: Anna Janson.

Året som gick

Redovisade värden anges i miljoner kronor (Mkr) eller i %. Föregående år anges inom ().

- Årets direktavkastning uppgick till 18,3 Mkr (20,3).
- Stiftelsens placeringstillgångar:
 - Orealiserat övervärde 280,5 Mkr (414,3) en minskning (ökning) med 133,9 Mkr (106,3).
 - Bokfört värde för aktierelaterade instrument uppgår till 145,2 Mkr (146,8) och för räntebärande 99,5 Mkr (96,8).
- Totalavkastningen -113,9 Mkr (126,9) motsvarar -17,13 % (22,94) av ingående balans omslutning till marknadsvärde.
- Real ackumulerad kapitalökning enligt KPI, med basår 1949, sedan Stiftelsens start t.o.m 22-12-31: 303,6 Mkr (454,8).
- Verksamhetens kostnader: administration, förvaltning och kapitalförvaltning 5,3 Mkr (4,5).
- Bidragsverksamheten 12,9 Mkr (10,3) vilket motsvarar 70,89 % (52,3) av direktavkastningen. Balanserade disponibla medel uppgår per 22-12-31 till 49,7 Mkr (49,3). Beloppet täcker, per balansdagen beslutade åtaganden och verksamhetens kostnader för år 2023.

Summa mottagna medel 1973–2022 (Mkr)

Omräknat enligt KPI (se notering sid 39)

25,2

175,2

Avkastningsmedel 1973–2022

Avsatta till bundet kapital

173,2

Förbrukade i bidragsverksamheten

395,3

Orealiserade övervärden per 2022-12-31

280,5

Totalt

849,0

i % av mottagna medel

3 369,0%

Konsumentprisindex procentuella förändring 1973-2022

787,8%

Direktionens ordförande har ordet

Året började så bra efter två tråkiga år med pandemi och i Sverige och många av världens länder kunde man se en mycket stark ekonomisk uppgång vid årets början. Stiftelsens förmögenhet toppnoterades på drygt 600 miljoner, fram tills när Rysslands president Vladimir Putin beslutar sig för att invadera grannlandet Ukraina och med det förkastliga tilltaget också kasta in i princip hela världen i en recession och ett fruktansvärt lidande för det ukrainska folket.

Trots att pandemin inte helt släppte sitt grepp, har Stiftelsens verksamhet sakta återgått till en mer normal nivå med ett mycket bra verksamhetsår. Bl. a. innebar det att Stiftelsens Belöningsdag den 5 maj kunde genomföras på Hasselbacken, Stockholm. Till denna belöningsdag inbjöds även belönade från åren 2020 och 2021 så att alla fick den uppmärksamhet som de så väl förtjänat.

Samma dag och kväll så avhölls Stiftelsens 50-årsdag med en jubileumsmiddag på Vasa Museet och det var en otroligt fin och lyckad tillställning. På middagen meddelade Stiftelsen att den sjöräddningsbåt som Stiftelsen finansierar kommer att namnges till minne av Gösta Landell som gick bort 9 april, 97 år gammal. Gösta var Stiftelsens nestor och mycket tack vare Gösta så har Stiftelsen en bra och stark finansiell grund att stå på för framtida verksamhet, även under tider med finansiell oro och svängningar på världen börser. Börsoran har för Stiftelsens del inneburit en minskning av börsvärdet med 133 Mkr men övervärdet är mycket betryggande. Gösta var med när stiftelsen bildades 1972 och var sedan anställd under många år som ekonomiansvarig och jag vill påstå att han var engagerad i Stiftelsens begivenheter ända fram till sin bortgång.

Bok- och Biblioteksmässan kunde genomföras fysiskt och Krigsseglardagen hade ett 25 årsjubileum som vi ifrån Stiftelsens sida uppmärksammade på flera ställen runt om i landet.

Stiftelsens Direktion gjorde en studieresa till Cardiff och London för att undersöka möjligheterna att utveckla ett internationellt samarbete med specifika universitet och gemen-

Stiftelsens ordförande, Kenny Reinhold.

Fotograf: Nina Varumo

samma forskningsprojekt, då vi vet att det finns bra kompetens och kunskap även där.

Vi ser en ökning av inkommande ansökningar nu när det åter är möjligt att göra fysiska platsbesök på fartygen och beviljade bidrag under 2022 har ökat med 2,4 Mkr gentemot 2021, och hittills beviljade projekt för 2023 - 2025 är sju på totalt 6,5 Mkr.

Corona och krigsutbrottet i Ukraina har påverkat alla med höga energipriser och hög inflationen. Under andra halvan av 2022 har vi sett en klar ökning av ansökningar om Gratial och Akut hjälp jämfört med tidigare år. I syfte att nå ut till fler sjömän/sjöfolk kommer Stiftelsen att under år 2023 starta en Facebook sida i syfte att informera om Stiftelsens ändamål, "att bistå personer som är eller varit verksamma inom sjömansyrket och åt deras anhöriga där behov föreligger"

Måtte 2023 bli ett år utan krig eller pandemier och att sjöfolket fortsätter oförtrutet med arbetet att se till att Sverige och världen inte stannar!

Kenny Reinhold

Historik och bildande

Statsmaktens intresse för sjöfolket började redan på 1600-talet och de första samlade bestämmelserna om sjöfolks arbetsvillkor och tjänsteavtal fanns i skeppsmannabalken i 1667 års sjölag. Den 30 mars 1748 utfärdades det så kallade kofferdireglementet eller som det rätteligen heter "Kongl. Maj:ts Nådiga Reglemente hwarefter Coopverdi-Skeppare och Skeppsfolk hafwa sig at rätta".

Redan den 18 maj samma år ägde det första valet av sjömanshusdirektion rum inför magistraten i Stockholm. Att det var ett stort steg i sjöfartsnäringens historia framgår av att

det var över trettio skeppsredare närvarande och tjugotta kofferdiskeppare.

Efter valet samlades Direktionen till det första protokollförda mötet 1748.

Så småningom tillkom sjömanshus i flera hamnstäder, som mest i 47 städer. Sjömanshusens verk-

gratial till änkor och andra nödlidande, fastställande av löner till sjömännen, inflytande över navigationsundervisningen, mönstring, fartygsregistrering med mera.

Så småningom kom dessa uppgifter att tas över av statliga myndigheter och fackliga organisationer. Sjömanshusen började successivt läggas ned under 1900-talet för att till slut helt upphöra 1969. De kvarvarande tillgångarna fördes över till lokala sjömanshusstiftelser.

I beslut den 5 maj 1972 föreskrev Kungl. Maj:t att en stiftelse benämnd Stiftelsen Sveriges Sjömanshus skulle inrättas och att stiftelsen före den 1 juli 1973 skulle överta de hittillsvarande sjömanshusstiftelsernas tillgångar och förpliktelser på sätt och i den ordning Sjöfartsverket bestämde i samråd med den nya stiftelsen. Till den nya stiftelsen skulle också överföras de av Sjöfartsverket förvaltade så kallade gemensamma sjömanshusmedlen. Vidare skulle stiftelsen ta över den förvaltning av gåvo- och donationsmedel som tidigare sjömanshusstiftelserna utövat.

De samlade tillgångarna uppgick till ett marknadsvärde av 20,8 Mkr, vilket redovisades som fondkapitalets bokförda ingångsvärde i den nybildade Stiftelsen Sveriges Sjömanshus. Av beloppet utgjorde 4,0 Mkr donationsmedel. Under slutet av 1970- och början av 1980-talet har Stiftelsen mottagit ytterligare 4,3 Mkr och under 2000-talet 6 Tkr för förvaltning. De totalt mottagna medlen om sålunda 25,2 Mkr motsvarar i dagens penningvärde ett totalt belopp om 175,2 (156,0) Mkr vid omräkning enligt KPI-index, basår 1949. Stiftelsens bokförda bundna kapital uppgår per 2022-12-31 (2021-12-31) till 198,3 (196,5) Mkr vartill kommer orealiserat övervärde om 280,5 (414,3) Mkr.

Skeppslästen är ett gammalt mått på ett fartygs lastförmåga. 1 läst = den tyngd/last som fordrades för att trycka ner ett fartyg från lossvattenlinjen till lastvattenlinjen. Från år 1726 motsvarade det 2448 kg, men från 1863 används i stället begreppet **nyläst** om 4250 kg. År 1874 ersattes begreppet läst av **registerton**.

samhet leddes av en Direktion och en anställd sjömanshusombudsman eller som han i början kallades "waterschouten".

Sjömanshusen fick inkomster på olika sätt: Vid varje återkomst till svensk hamn från utrikes ort skulle ett fartygs besättning erlägga "plåtagift", sedermera kallat "hyresavgift". I 1911 års sjömanshusförordning fastställdes hyresavgiften till en procent av de ombordvarandes löner. Fartygen skulle också vid hemkomsten från utrikes resor erlägga "lästavgift", även kallad "sjömanshusavgift", med några ören för varje läst som fartyget höll. Vidare tillföll de "böter" som inbetalats av sjöfolk och de vid rymning "förverkade hyrorna" sjömanshuset. Kollektmedel upptogs för sjöfolk en gång om året fram till 1888.

Av sjömanshusens inkomster var hyres- och lästavgifterna de väsentliga. De övriga var mer eller mindre försumbara.

Bland arbetsuppgifterna för sjömanshusen kan nämnas understöd till orkeslösa sjömän,

Stiftelsens kanslipersonal tillsammans med del av Direktionen. Fotograf: Anna Janson.

Direktionens arbete

Stiftelsen Sveriges Sjömanshus utövar sin bidragsverksamhet utgående från stadgar fastställda av Kung. Maj:t den 5 maj 1972.

1. Stiftelsens ändamål är att vid framträdande behov bistå personer och anhöriga till dem som är eller har varit verksamma inom sjömansyrket.
2. Stiftelsen skall i övrigt verka till nytta och gagn för sjöfolket.

Bland de områden som utan inbördes ordning skall beaktas kan nämnas:

- att främja utbildning.
- att verka för förbättrad säkerhet, arbetsmiljö och trivsel för sjöfolk. Detta kan ske genom stöd till forskning och utveckling på nämnda områden, uppmuntran av förslagsverksamhet med mera.
- att belöna förtjänstfulla sjöräddningsinsatser

Direktionen består av fem ledamöter. För varje ledamot finns en personlig ersättare. Ledamöter och ersättare utses av Sjöfartsverket. Mandatperioden är tre år med början den 1 maj. Av ledamöterna utses två efter förslag av Svensk Sjöfart, en efter förslag av Sjöbefälsföreningen, en efter förslag av Sjöbefälsföreningen – O och en efter förslag av SEKO.

Direktionen utser inom sig ordförande och vice ordförande. Vid direktionens sammanträden den 12 maj 2020 valdes Kenny Reinhold, SEKO, som ordförande och Rikard Engström, Svensk Sjöfart, som vice ordförande för mandatperioden 2020 – 2023. Rikard Engström avgick i november 2021. I maj

2022 utsåg Direktionen Christer Bruzelius till vice ordförande efter att Sjöfartsverket i mars förordnat Christer Bruzelius till ordinarie ledamot.

Stiftelsen står under tillsyn av Sjöfartsverket. Som tillsynsman är chefsjuristen vid Sjöfartsverket, Lisa Lewander.

Direktionen har under året haft fyra protokollförda sammanträden. I anslutning till ordinarie sammanträdet i augusti genomförde Direktionen en resa till Wales och England. Under resan gjordes studiebesök på Cardiff University och IMO i syfte att fördjupa kontakterna och utbyta nya erfarenheter. Stiftelsens Presidium har hållit fyra protokollförda sammanträden under året. I anslutning till dessa har även genomförts möte med Placeringsutskottet.

Arvoden och traktamenten

Fasta arvoden till ordföranden och vice ordföranden utgår årligen med 25 000 kr respektive med 15 000 kr per år.

Till ordföranden i Granskningsgruppen utgår ett fast arvode om 10 000 kr årligen.

Härutöver har för varje sammanträde/förrättning utgått ett arvode om 4 000 kr till de ledamöter som varit närvarande, vilka belopp jämte traktamenten och reskostnader fördelats som förrättningskostnader på de aktiviteter som sammanträdena eller förrättningarna avsett.

Kanslist och Ekonomiansvarig Birgitta Lönnquist Gemvik och Kanslichef Karl Karell. Fotograf: Anna Janson.

Kansli

Stiftelsens verksamhet bereds och verkställs i enlighet med Direktionens beslut och anvisningar av ett kansli med säte på Katarinavägen 22 i Stockholm.

I lokalerna finns ett bibliotek som bland annat innehåller Stockholms Sjöbefälsskolas referensbibliotek som donerades till Stiftelsen vid skolans nedläggning 1982. En sökbar

förteckning över detta återfinns på Stiftelsens hemsida.

Personal

Kansliet har haft två deltidsarbetande.

Kanslichef: Karl Karell

Kanslist och Ekonomiansvarig: Birgitta Lönnquist Gemvik

För mandatperioden 1 maj 2020 – 30 april 2023 har Direktionen följande sammansättning:

Ordinarie:	Ersättare:	
Kenny Reinhold, ordförande	Pelle Andersson	SEKO
Rikard Engström, vice ordförande	Christer Bruzelius	Svensk Sjöfart
t.o.m 15 nov 2021	t.om. 15 mars 2022	
Christer Bruzelius	Anders Hermansson	Svensk Sjöfart
fr.om. 16 mars 2022	fr.om. 16 mars 2022	
Mikael Huss, ledamot	Karl Huss	Sjöbefälsföreningen
Anders Boman, ledamot	Louise Langley	Svensk Sjöfart
Lennart Runnegård Jonsson, ledamot	Fredrik Jahrén	Sjöbefälsföreningen – O
	t.om. 1 mars 2022	
	Oscar Lindgren	Sjöbefälsföreningen – O
	fr.om. 2 mars 2022	

Löner och arvoden (Tkr):	2022	2021
Löner	702	683
Arvoden	309	359
Arbetsgivaravgifter	163	163
Totalt	1 174	1 205

Cleopatra Doumbia-Henry, president of WMU, omgiven av 2022 års belöningsmottagare. Fotograf: Nina Varumo.

Bidragsverksamheten 2022

Bidragsverksamheten bedrivs och redovisas inom följande områden:

- Gratial
- Akut hjälp
- Stipendier
- Utbildningsstöd
- Forskning och utveckling
- Kultur
- Belöningsverksamhet
- Övriga bidrag

Siffrorna i rubrikerna avser år 2022 och siffror inom parentes avser år 2021.

Gratiale 4 514 Tkr (3 710)

Gratiale utgår efter Direktionens prövning till personer som är eller har varit verksamma inom sjömansyrket och till sådana personers närmaste anhöriga. Gratialebeloppet är från år 2022 höjt till 36 Tkr/år. Antalet gratialister utvisar en succesiv minskning. År 1976 var antalet gratialister 1 565 personer. Under år 2022 har gratiale utbetalats till totalt 132 (134) personer. Under året har 9 personer (5) beviljats gratiale.

Akut hjälp 256 Tkr (264)

Ekonomiskt bistånd i form av ett engångsbelopp kan utgå till ombordanställd vid uppkomna situationer/behov inom områden som egen hälsa, egen försörjning, eget boende eller egen omskolning på grund av arbets-skada. Under år 2022 har 21 (19) personer erhållit akut hjälp.

Stipendier 1 340 Tkr (1 703)

Stiftelsen stöder elever under utbildning med:

Individuella stipendier 730 Tkr (907)

Studerande vid svensk sjöfartshögskola eller som genomgår magister- eller masterutbildning vid sådan har möjlighet att söka individuellt stipendium för ökade kostnader för dubbelboende och/eller för försörjningsplikt av barn under 18 år.

Samma möjlighet har svensk studerande som genomgår motsvarande utbildning vid utländsk/internationell sjöfartshögskola. Under år 2022 har 49 (62) studerande beviljats individuellt stipendium.

Lokal utdelning 610 Tkr (796)

Stiftelsen avsätter årligen medel att utnyttjas lokalt vid skola/sjöfartshögskola med utbildning syftande till sjömans- och sjöbefälsyrken. Medel fördelas i proportion till antal elever vid respektive skola/högskola. Medlen disponeras av prefekt/rector till studieresor, premier, stipendier, examensarbete eller annat ändamål som gynnar eleverna och studiemiljön vid skolan/högskolan. De tilldelade medlen skall tydligt kunna knytas till ändamålet "undervisning och utbildning".

Under år 2022 har 7 (5) skolor/sjöfartshögskolor tilldelats lokala medel.

Utbildningsstöd 355 Tkr (628)

Stiftelsen kan lämna stöd till sjöfartshögskola eller skola som bedriver sjöfartsinriktad gymnasieutbildning eller annan utbildning som leder till behörighet till sjöss. Stöd kan även ges till annan utbildningsanordnare som bedriver utbildning som syftar mot sjömansyrket.

Stödet skall avse åtgärder som bidrar till att utveckla förutsättningarna att bedriva en bra och säker utbildning eller åtgärder som förbättrar elevernas studiemiljö.

Joakim Dahlman, VTI, medverkande i Forskningssymposium. Fotograf: Nina Varumo.

Julia Burgén, RISE, medverkande i Forskningssymposium. Fotograf: Nina Varumo.

Anna Olofsson, RISE, medverkande i Forskningssymposium. Fotograf: Nina Varumo.

Ny sjöräddningsbåt, finansierad av Stiftelsen. Bildkälla: SRSS.

Ostindiefararen Göteborg. Fotograf: Karl Karell.

SOIC Ship Management 60 Tkr (0)

SOIC har beviljats bidrag för elevpraktikplatser ombord på Ostindiefararen Göteborg. Göteborg erbjuder en unik möjlighet till praktik för sjö- och maskinbefälslever. Praktik ombord på ett seglande träfartyg ger handfasta erfarenheter av sjömanskapets grunder. För år 2022 har 60 Tkr beviljats.

Sail Training Association 60 Tkr (50)

Har beviljats 60 Tkr för att kunna placera svenska ungdomar på deltagande fartyg i 2022 års Tall Ships Races.

Stiftelsen Svenska Kryssarklubbens Seglarskola 80 Tkr (0)

Har beviljats 80 Tkr för underhåll av säkerhetsutrustning på skolans segelfartyg Gratia.

Behörighetsförlängning och certifikat 155 Tkr (182)

För att säkerställa att som befäl kunna återgå till sjötjänst, genomför sjöfartshögskolan vid Charlmers kursen "Behörighetsförlängning". Denna kurs är nödvändig för att sjöbefäl som inte erhållit tillräcklig tid till sjöss ska kunna er-hålla ny behörighet.

Kurserna, som innehåller en stor del simulatortid, är dyra att genomföra och kursavgiften blir därför hög. För rederianställt sjöbefäl svarar normalt rederierna för kursavgiften men för icke anställda blir utgiften kännbar.

Stiftelsen har beslutat att stödja de sjöbefäl som själva bekostar kursen med ett stipendium uppgående till 50% av kursavgiften, dock maximalt 14 Tkr.

Under år 2022 har 12 (15) sjöbefäl tilldelats stipendium enligt ovan om totalt 155 Tkr (182).

Forskning och Utveckling 2 767 Tkr (2 875)

Stiftelsen stödjer forskning och utveckling (FoU) som är till gagn för sjöfolk inom områdena säkerhet, arbetsmiljö och trivsel. Stiftelsens stöd kan avse helt eller del av projekt. Stiftelsen kan om behov finns följa respektive projekt genom deltagande i referensgrupp. Under år 2022 har direkt stöd riktats mot nedanstående projekt. I rubriken angivna summor avser år 2022 respektive (2021) eller år som särskilt anges.

PÅGÅENDE PROJEKT

First Responder Safe Transfer

Sjöräddningssällskapet ansökte år 2008 om ett bidrag på 300 Tkr för att utveckla tekniken att vid livräddning till sjöss utnyttja Rescuerunners i samverkan med ett större moderfartyg. Vidareutveckling och testning har skett med mål att kunna rekommendera IMO att utveckla regelverket så att en gemensam standard för ombordtagning skapas. Bidrag har även beviljats för utveckling av en prototyp till räddningsbåt med elektisk drivlina.

Totalt har Stiftelsen beviljat 1 650 Tkr. Medfinansiering har skett av Stena Line AB och Safe at Sea AB.

Säkerhetsträning av Fartygsbesättningar för Resilience 0 Tkr (1 736)

Det övergripande målet med projektet är att kartlägga och utvärdera dagens säkerhetsträning för att utveckla förslag på verktyglåda för inspirerande och engagerande lärande för ökad sjösäkerhet.

Projektet skall:

- Inventera alternativ för säkerhetsträning

Forskningsymposium i anslutning till Belöningsdagen. Fotograf: Nina Varumo.

- Leverera rekommendationer och förslag på metodik
 - Träningsprogram för sjöfartens säkerhetsarbete
 - Skall motverka slentrian i säkerhetsarbetet
 - Gå från inrapporterade olycks- och incidentstatistik till säkerhets- och hållbarhetsfrågor med fokus på Resilience
- Projektet skall specifikt studera:
- Hur tränas beredskap inom olika avdelningar (däck, maskin, intendentur) ombord
 - Vilka färdigheter och förmågor karakteriserar bra egenskaper
 - Hur fastställs träningsbehov och hur bedöms träningsresultat i beredskapsträning
 - Hur kan beredskapsträningen förbättras för att bemöta dagens och framtidens utmaningar i sjöfartsdomänen.

Direktionen har beslutat att stödja projektet med 3 427 Tkr under åren 2020 - 2021. På grund av pandemin har projektet förlängts till våren 2023. Projektledare är Carl Hult, Linnéuniversitetet.

Hållbarhetskultur inom sjöfarten **279 Tkr (0)**

Syftet är att testa en ny metod för att utveckla miljöarbetet, genom att sammanställa och konstruera en enkät som mäter attityder till hållbarhet. Projektet utgår från metoder och enkäter som utvecklats inom säkerhetskulturen. Genom att mäta hållbarhetskultur kan man få kunskap om vilka bra/dåliga sidor som behöver utvecklas för att kunna förbättra arbetsmiljön och hållbarheten för sjöfartsanställda.

Direktion har beviljat ett stöd på 279 Tkr under projektåret 2022. Projektledare är Christina Stave, VTI (Statens väg och transportforsk-

ningsinstitut). Slutrapportering kommer att ske under 2: a halvåret 2023.

KTH:S fartygsdynamikprogram 300 Tkr (0)

Projektet bygger vidare på KTH:s tidigare projekt "Fartygsdynamik" som Stiftelsen varit med och finansierat med totalt 3 Mkr.

Projektet syftar till utveckling av metoder för sjöegenskapsanalys inklusive hur funktionskravställning ska relateras till objektiva storheter som går att mäta. Projektet syftar även till nationell kompetensförsörjning speciellt om sjöegenskapernas betydelse för arbetsmiljö, dynamisk stabilitet och IMO:s 2: a generations intaktstabilitetskriterier.

Direktionen har beviljat ett stöd på 1 200 Tkr under projektåren 2022 – 2025. Trafikverket och FMV är medfinansierare. Projektledare Karl Garne, KTH.

Populärvetenskaplig förmedling av kunskap om fartygs inommiljö 1 318 Tkr (0)

Syftet med projektet är att omsätta forskningsresultat till praktiska råd, verktyg och åtgärder ombord för att minska sjöpersonalens exponering för ohälsosamma luftföroreningar. Det görs genom ett paket med lättillgänglig och användbar populärvetenskaplig förmedling av kunskap, metoder och rekommendationer om fartygs inommiljö så att sjöpersonalen kan genomföra en del av undersökningen själva.

Direktion har beviljat ett stöd på 2 564 Tkr under projektåren 2022 – 2023. Projektledare är Sarka Langer, IVL Svenska Miljöinstitut.

Beredskap och motståndskraft i högriskoperationer – En exploratorisk studie av utbildningsbehov till sjöss 300 Tkr (0)

Syftet med projektet är att kartlägga behovet

Sarka Langer, VTI, medverkande i Forskningsymposium. Fotograf: Nina Varumo.

av utbildning och beredskap. Studien ställer bl.a. annat följande fråga: vilka är utbildningsbehoven för volontärer som är involverade i sökning och räddning av migranter i Medelhavet.

Förstudien syftar till att undersöka och kartlägga träningsbehov med avseende på själva SAR-operationen, interaktion med migranter under deras tid ombord och sjömäns psykiska hälsa i samband med dessa händelser.

Direktionen har beviljat ett stöd på 300 Tkr under projektåren 2022-2023. Projektledare Gesa Praetorius, VTI.

Internationella sjömäns hälsa, självskattning under Covid-19 pandemin 241 Tkr (0)

Syftet med projektet är att bidra till förbättrad hälsa och välbefinnande bland sjömän genom att dels kartlägga deras hälsa, dels genom att uppmärksamma dessa förhållanden inom sjöfartsindustrin. Projektets resultat kommer att öka förståelsen och kunskapen om hur sjömäns hälsa påverkas av en rad olika faktorer, inte minst under COVID-19 pandemin.

Direktionen har beviljat ett stöd på 722 Tkr under projektåren 2022 – 2023. Projektledare Martin Stafström, Lunds universitet.

Forskningssymposium 265 Tkr (0)

Stiftelsen fyllde 50 år samma dag som Belöningsdagen genomfördes. Detta uppmärksammades bl.a. genom att Stiftelsen i anslutning till Belöningsdagen genomförde ett forskningssymposium där tidigare och nuvarande forskare fick möjlighet att presentera sina projekt. Inbjudna utöver forskare var även myndigheter och organisationer, knutna till Sjöfartsnäringen.

KOMMANDE PROJEKT

Har vi rätt värde? – Personlig mätning av exponering för partiklar hos sjömän 300 Tkr

Det övergripande syftet, med denna förstudie, är att i en pilotstudie undersöka om personburen mätutrustning kan användas för att effektivt mäta individens exponering för partiklar och om i så fall det skiljer sig från en mera allmän mätning av luftkvaliteten ombord. Om metoden fungerar kommer detta att leda till en större studie.

Direktionen har beviljat ett stöd på 300 Tkr under projektåren 2023 - 2024. Projektledare Helena Eriksson, Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Den smarta surrningen 530 Tkr

Projektet syftar till att undersöka om det med hjälp av uppkopplade sensorer (IoT) går att få en tidig indikation på om någon surrning i lasten slackar och därmed måste åtgärdas innan det är för sent. Genom att kunna mäta surrningen med hjälp av sensorer skapas en säkrare arbetsmiljö. Tekniken som ska testas bygger på befintliga sensorer som anpassas för applikationen, den är trådlös och drivs med batterier och är idag förhållandevis billig vilket innebär att det finns en stor potential för genomförande i skala.

Direktionen har beviljat ett stöd på 530 Tkr under projektåret 2023. Projektledare Ellinor Forsström, RISE.

Bättre belastningsergonomi för intendenturpersonal i sjöfart, 940 Tkr

Belastningsproblematiken är den dominerande arbetsmiljöfrågan i manuella arbeten.

Professor emeritus, Jörgen Eklund Pelle Andersson ledamot av Direktionen provar en smart arbetströja

Projektets syfte är att genomföra en pilotstudie för att anpassa, testa och utvärdera användningen av "smarta arbetskläder" i sjöfarten för att förebygga belastningsbesvär. Smarta arbetskläder möjliggör riskbedömning av arbetsuppgifter och arbetsmoment vilket leder till att ta fram relevanta åtgärdsförslag. Smarta kläder medger även att personalen kan självträna sin arbetsteknik.

Direktionen har beviljat ett stöd på 940 Tkr under projektåren 2023 – 2024. Projektledare Jörgen Eklund, Wergonic AB.

Utvärdering av kvalitetshöjande åtgärder inom handledning till sjöss, 1 680 Tkr

Syftet med projektet är att testa och utvärdera möjliga kvalitetshöjande åtgärder som rör handledning av elever och studenter under deras praktik ombord. Den problemställning som undersöks är hur handledning kan anpassas för att skapa ett högkvalitativt lärande för elever och studenter under deras praktikperioder till sjöss. Ett starkt handledarskap och nöjda elever/studenter kan även på sikt bidra till sjöfartens kompetensförsörjning.

Direktionen har beviljat ett stöd på 1 680 Tkr under projektåren 2023 – 2025. Projektledare Magnus Boström, Linnéuniversitetet.

AVSLUTADE PROJEKT

Doktorandtjänst vid Kalmar Sjöfartshögskola, Linnéuniversitetet

Stiftelsen stödjer Kalmar Sjöfartshögskolas utveckling av den akademiska kompetensen. Mats Hammander antogs år 2013 till en doktorandtjänst vid Linnéuniversitetet. Forskarutbildningen genomförs i ämnet Sjövetenskap med inriktning "Sjöfartens miljöpåverkan"

Tjänsten/studierna var planerade under fyra år och finansieras av Stiftelsen, Rederi

AB Gotland och Linnéuniversitetet. För Stiftelsens del totalt 2 000Tkr,

Hammanders studier har försenats, de två senaste åren på grund av pandemin och disputationen var beräknad till första halvåret 2022. Då projektet har fördröjts av externa omständigheter har Hammander valt att ej genomföra disputationen. Projektet läggs ned och inestående medel 180 Tkr återföres.

Bedömning av arbetsmiljö och säkerhet vid val av fartygsbränsle 0 Tkr (400)

Projektets bakgrund och forskningsfrågor formuleras i ansökan:

"För att minska miljöförstörande utsläpp från fartyg finns flera alternativ. Fartyg kan köras på renare bränsle, såsom marindiesel eller gasolja, något hybridrestbränsle med låg svavelhalt, naturgas eller metanol, eller installera utrustning för rökgasrening. Som underlag för beslut om vilket alternativ som kan passa ett fartyg eller rederi bäst behöver följande frågor undersökas:

– Är några av bränslealternativen bättre, sämre eller lika för miljö, arbetsmiljö och ekonomi än andra?

– Vad innebär användningen av olika nya fartygsbränslen för innemiljön ombord, för besättningens arbetsmiljö och arbetsbelastning och är det lönsamt att satsa på alternativa bränslen eller nya tekniker?

Svaren på ovanstående frågor skall tjäna som underlag inför beslut om val av bränsle för alla typer av fartyg och förväntas vara till stor nytta för svensk och internationell sjöfart."

Direktionen har beslutat att stödja projektet med 2 Mkr fördelat över åren 2018 – 2020. På grund av pandemin har projektet förlängts till våren 2022. Projektledare är Cecilia Österman,

Säkerhetsträning av fartygsbesättningar och sjöbefälsstudenter. Fotograf: Martin Viktorelius.

Linnéuniversitetet. Projektet har slutredovisats under år 2022.

För proaktivt sjösäkerhetsarbete, En studie av förutsättningarna för resilienta sjöfartssystem 0 Tkr (0)

Projektets bakgrund och forskningsfrågor formuleras i ansökan:

”För att utveckla en säker arbetsmiljö inom framtidens alltmer komplexa sjöfart krävs nya arbetssätt. Traditionellt säkerhetsarbete och säkerhetsträning har främst fokuserat på analys av tidigare olyckor. Resiliens är ett nytt sätt att se på säkerhet som används för att utveckla och förbättra säkerhetsledning och träning i högriskdomäner såsom kärnkraft, sjukvård och flyg. I stället för att ensidigt fokusera på negativa händelser, är idén med resiliens att belysa hur människor bidrar till säkerhet och hur människan i samspel med teknik och organisation kan stärka sin förmåga att hantera komplexa förutsedda, såväl som oförutsedda situationer så effektivt och säkert som möjligt. För att resiliens ska få samma genomslag inom sjöfarten som i andra branscher behövs ytterligare forskning som kan visa möjligheterna för resiliens att användas för att utveckla säkerhetsarbetet ombord. Forskning bör också ta fram förslag för förbättrad säkerhetsträning och höjd säkerhet i det dagliga arbetet ombord.”

Direktionen har beslutat att stödja projektet med 1 376 Tkr fördelat över åren 2018 – 2020. På grund av pandemin har projektet förlängts till våren 2022. Projektledare är Gesa Praetorius, Linnéuniversitetet. Projektet har slutredovisats under år 2022.

Hållbart ledarskap inom intendenturavdelningen på passagerarfartyg 0 Tkr (540)

Syftet med projektet är att se hur ett hållbart

ledarskap kan uppnås. Med hållbart ledarskap avses här ett ledarskap som kombinerar aspekter av social- och ekonomisk hållbarhet. Konkret innebär det att ta tillvara på mänskliga resurser i organisationen. Ledarskap är nyckel till ett hållbart arbetsliv som motverkar psykisk och fysisk ohälsa på arbetsplatsen.

Direktion har beslutat att stödja projektet med 540 Tkr under år 2021. På grund av pandemin har projektet förlängts till hösten 2022. Projektledare är Carl Sandberg, Uppsala universitet.

Carl Sandberg slutade sin anställning hos Uppsala universitet sommaren 2022, någon ny projektledare har inte tillsatts. I och med det har projektet lagts ned och inestående medel om 345 Tkr återförts.

Safe and Suitable Firefighting 0 Tkr (573)

Projektet skall utreda vilka olika standarder och kravnivåer som finns för personlig skyddsutrustning för brandbekämpning ombord på SOLAS-fartyg, samt studera vilka krav som är relevanta för detsamma.

Bakgrunden är att skyddsnivån för personlig skyddsutrustning är en stor fråga där det är viktigt att rätt och säker utrustning tillhandahålls för de typer av bränder som kan uppstå ombord. Förändringar av fordonsflottan och nya energibärare kan innebära att andra krav bör ställas än de som finns i dagens regelverk.

Direktion har beslutat att stödja projektet med 720 Tkr under åren 2020 – 2021. Medfinansier är AFA försäkring. På grund av pandemin har projektet förlängts till våren 2022. Projektledare är Anna Olofsson, RISE. Projektet har slutrapporterats under 2022.

Kransnedläggning Krigsseglardagen. Lennart Runnegård Jonsson, ledamot av Direktionen, och Sten Gattberg, Stiftelsens forne kanslichef.

Kultur 317 Tkr (108)

De större bidragen utgörs av

Bok- och Biblioteksmässan 158 Tkr (36)

Efter de tråkiga pandemiåren gick det åter att genomföra en fysisk bokmässa på Svenska Mässan i Göteborg. Sjöfartens Kultursällskap var på plats med sin Sjöfartsmonter som likt tidigare år sponsrades av Stiftelsen. Utöver självklara inslag som Stiftelsen Sveriges Sjömanshus årliga litteraturpris var det som vanligt ett spännande sjöfartskulturellt program med deltagande av etablerade författare som Karin Smirnoff och DNS Mellersta Östernkorrespondent Nathan Shachar med flera. Sammanlagt hade Sjöfartsmontern närmare 20 programpunkter, de flesta välbesökta.

Positivt var att många kvinnor framträdde i montern detta år. Linda Sundgren berättade om sin senaste deckare som är den fjärde delen i serien, En skärgårdsdeckare från Vaxholm. Bokanjären Britt Edenstjärna berättade om sin nya bok, Enda kvinnan ombord, hur det var att segla som kvinna för inte så länge sedan. Fotografen Nina Varumo berättade om sitt fotoprojekt, Kvinnor till sjöss (de osynliga sjömännen), som finansierats av Stiftelsen, och i sjöfartsmontern ställdes några av Ninas bilder ut. Under programpunkten Stiftelsen Sveriges Sjömanshus 50 år, igår, idag och i morgon samtalande ordförande Kenny Reinhold, kanslichefen Karl Karell och tidigare kanslichefen Christer Nordling. Stiftelsens litteraturpris 2022 tilldelades Claes-Göran Dahl. Claes-Göran Dahl har örlogskaptens grad i marinen och är även befaren som styrman i handelsflottan. Han har därtill en gedigen meritlista inom den maritima litteraturen som sträcker sig över en lång följd av år. I år utkom exempelvis jubileumsverket

Vår Marin 500 år med honom som huvudförfattare. Vår Marin 500 år är ett praktverk med över 800 sidor som beskriver den svenska marinens historia och utveckling ända fram till våra dagar.

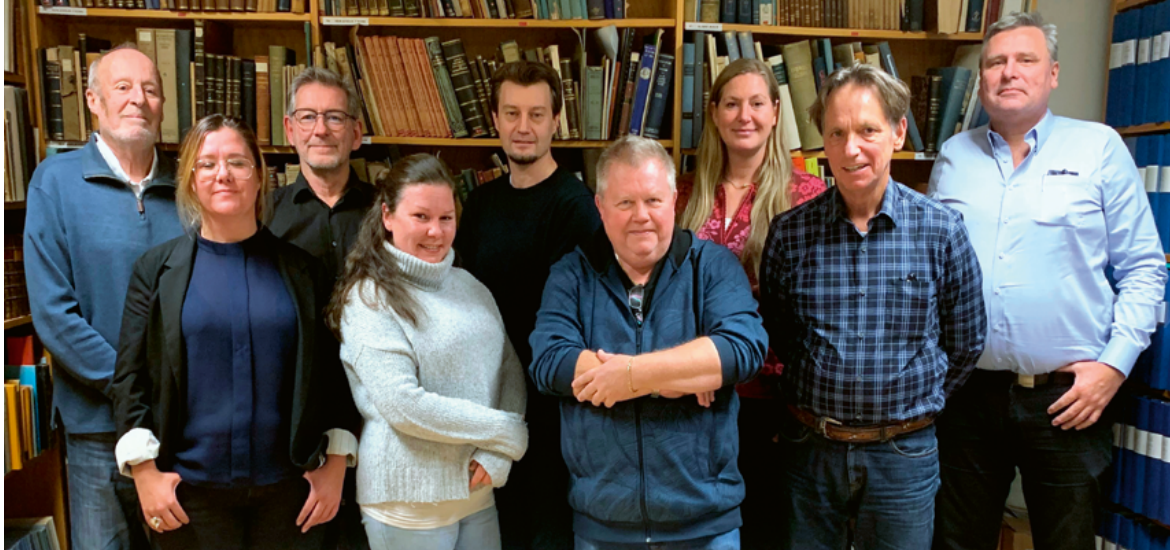
År 2019 gav han ut Ångfartyget 200 år där han på ett tilltalande och underhållande vis beskriver ångfartygens inträde i den svenska handelsflottan. Han berättar om fartygen, rederierna och hur den ångdrivna sjötrafiken utvecklades i olika delar av landet, men också om den hårda tillvaron för de sjömän som tjänstgjorde ombord.

Under flera år i början av 2000-talet var Claes-Göran Dahl initiativtagare, huvudredaktör och medförfattare till ett antal skrifter, som under namnet Loggboken från kust och hav speglade hamnstäder, kustbygder och svensk sjöfart i vid mening. Redaktör och medförfattare är han även till jubileumsverket Neptuni Orden 200 år, som utkom 2012. Vidare är han en flitig medarbetare i Roslagens Sjöfartsminnesförenings årsskrifter under namnet Rospiggen, där han medverkar till att hålla Roslagens rika sjöfartskulturarv levande. Exempler kunde mångfaldigas, och Claes-Göran Dahl är en välförtjänt mottagare av Stiftelsens litteraturpris 2022.

Krigsseglarna 14 Tkr (5)

Sjömanskyrkan i Sverige arrangerar i samarbete med Stiftelsen Sveriges Sjömanshus på olika platser i Sverige en årlig minneshögtid för svenska krigsseglare.

Krigsseglardagen firade i år 25 år den 4 september vilket uppmärksammades av Stiftelsen. Representanter från Direktionen och Kanslichefen närvarade vid kransnedläggningarna i Nynäshamn, Norrköping och Göteborg.

Granskingsgruppen och sekreterare efter genomgång av årets belöningsförslag. Björn Molin, Karl Karell, Pelle Andersson, Cecilia Österman, Mats Högbloom, Malin Persson, Jeanette Gandesjö, Anders Wikström, Bo Lindgren.

ÖVRIGT KULTURSTÖD HAR UTGÅTT TILL

Ove Allanssonssällskapet 30 Tkr

Utgivning av novellsamling om Ove Allansson, skall bl.a. delas ut till medlemmar i Ove Allanssonssällskapet.

Ronny Svärd 30 Tkr

Bidrag till tryckning av bok "Minnen från kust och hav".

Juha Eronen 10 Tkr

Bidrag till bildutställning med pappersbilder på Majornas Bibliotek samt till bildspel i Sjöfartsmontern under Bok- och Biblioteksmässan.

Sjömanskyrkan i Norrköping 50 Tkr

Bidrag till tryckning och distribution av jubileumsboken "Sjömanskyrkan i Norrköping 90 år".

Sjöfartens Kultursällskap 25 Tkr

Serviceavgift.

Belöningsverksamhet 1 879 Tkr (1 128)

Den årliga belöningshögtiden är Stiftelsens mest offentliga evenemang och kanske det som Stiftelsen är mest känd för inom sjöfartsbranschen.

Det är då Stiftelsen delar ut belöningar för att stimulera och uppmuntra enskilda och grupper av sjöfolk. Flera av de forskningsinsatser som får stöd ger anledning till forskningssymposium på belöningsdagen.

För att sprida kunskap om denna bland sjöfolket annonseras i fackpressen, webben samt digitala utskick med nyhetsbrev. Årets belöningshögtid som arrangerades på Hotell Hasselbacken i Stockholm den 5 maj, var

extra festligt i ljuset av Stiftelsens 50-års jubileum. Under kvällen bjöds på middag på Vasamuseet.

Forskningssymposiet inleddes med en presentation av Joakim Dahlman från VTI som handlade om en studie av psykisk ohälsa bland sjömän. Sarka Langer från IVL berättade om en studie där luftkvaliteten ombord jämförs på fartyg med sex olika typer av driftsbränslen.

Därefter följde Julia Burgén från RISE som berättade om Projektet Safe and Suitable Firefighting som resulterat i konkreta ändringsförslag till Marindirektivet och SOLAS kring brandsäkerhet och brandutrustning på fartyg.

Slutligen beskrev Anna Olofsson från RISE projektet RoBound, hur bränder i roro-utrymmen kan spridas till bostadsutrymmen på rorofartyg och hur detta kan förhindras bättre.

Dagens huvudnummer var utdelningen av belöningarna för 2022. Detta inleddes med ett anförande av Dr Cleopatra Doumbia Henry, President på World Maritime University (WMU) som förutom alla belönade och deras anhöriga var dagens hedersgäst. Totalt delades 37 belöningar ut för arbetsmiljöförbättrande och säkerhetshöjande åtgärder ombord samt ett utvecklingsstipendium. De belönade förslagen presenterades av Granskingsgruppens ordförande Cecilia Österman och åskådliggjordes med de videofilmer som de belönade skickat in.

Årets hedersomnämning gick till Stena Line och fartygen Stena Vision, Stena Vinga och Stena Nautica för det stora antalet innovationer de bidragit med till årets belöningsdag. Dessutom fick besättningen på Stena Lines färja Skåne ta emot Stiftelsens sjöräddningsbelöning.

Under dagen utdelades även en idrotts-

Konstruktion av bärplansbåt med Nicholas Honeth, Doktor i kraftelektronik, KTH, Adam Persson, Doktorand i Hydrodynamik, SSPA/Chalmers. Viktor Lindström, Doktorand i Kontroll och Mekanik, Chalmers. Fotograf: Fredrik Falkman

belöning till Magnus Dahlström samt två hedersbelöningar, en till Kicki Wetterberg för sitt arbete på Sjömanskyrkan i Stockholm och ett till Christer Lindvall, mångårig vd på Sveriges Fartygsbefälsförening. Efter att de belönade hyllats med trumpetfanfarer framförda av Lilla akademiens Musikskola avslutades dagen med lunch i Hotell Hasselbackens stora matsal. De belönades tack framfördes av motorman Ted Litens.

GRANSKNINGSGRUPPEN OCH ÖVRIGA BEREDNINGSGRUPPEN

En viktig del av Stiftelsens verksamhet är de grupper som bereder och lämnar förslag avseende årets belöningar. Gruppernas arbeten är en förutsättning för Belöningsverksamheten.

Granskningsgruppen

Som för närvarande består av en ordförande och sju ledamöter, är utvalda för sina unika kompetenser inom respektive specialområde.

Gruppen, som utgör stiftelsens beredningsorgan avseende belöningar och stipendier, påbörjar sitt arbete under hösten när de får sig tillsända årets förslag till belöningar.

Förslagen fördelas på de olika ledamöterna för specialgranskning och analys. En dag i januari samlas så hela gruppen för gemensam genomgång av samtliga förslag. Utifrån en särskild värderingsmetodik bedöms varje förslag vilket i slutändan resulterar i Gruppens samlade förslag till Direktionen avseende årets belöningar. Förslaget åtföljs av de av ordförande författade motivtexter som sedan återfinns i Belöningsfoldern. Utöver Granskningsgruppen har övriga belöningar under år 2022 beretts av följande personer

Idrottsbelöningskommittén

Hans Fredriksson

Agneta Swensson

Litteraturpriskommittén

Torbjörn Dalnäs

Linda Sundgren

Sjöräddningskommittén

Ann-Louise Karlsson

Övriga bidrag 1 525 Tkr (181)

Sjöräddningssällskapet, SSRS, 750 Tkr

Direktionen beslöt att bevilja SSRS 750 Tkr för prototyp av bärplansbåt. Projektet syftar till att utvärdera huruvida bärplan skulle kunna möjliggöra elektrifiering och en bättre arbetsmiljö för besättningar på arbetsbåtar.

Sjöräddningssällskapet, SSRS 600 Tkr

Finansiering till en ny räddningsbåt i K8- klassen till Sjöräddningssällskapets räddningsstation i Södertälje. Stationen är i behov av en räddningsenhet som uppfyller de krav som ställs för att effektivt kunna arbeta med sjöräddning i upptagningsområdet Södertälje kanal och farvattnen både norr (Mälaren) och söder (Östersjön) om slussen. Byggtiden är under åren 2022 – 2024.

Direktion har beslutat att stödja projektet med 3 000 Tkr under åren 2022 – 2024.

Donsö Shipping Meet AB 175 Tkr

Direktionen beslöt att stödja genomförandet av en seminariedag om brandsäkerhet. Brandsäkerhet är högst aktuell då alternativa bränslen ökar. Både fartyg och fartygens last (t. ex bilar och lastbilar) använder nya typer av bränslen. Detta ställer nya krav på fartygens

system, utrustning och rutiner för att hantera eventuella bränder ombord.

VILLKORADE INNOVATIONSLÅN

Vingen 1 000 Tkr

Innovatören Hans Sjöblom har under en längre tid arbetat med ett system som väsentligt skall förbättra möjligheterna att hitta en nödställd person i vattnet.

Systemet består av en uppblåsbar ”Vinge” som förvaras i ett paket av ett cigarettpakets storlek. Paketet kan appliceras på t ex en livväst. Vingen som fylls med helium är så aerodynamiskt utformad att den oavsett vindhastighet håller sig på den höjd som medges av linan till den nödställda, ca 30 meter. Genom att Vingen ger ett mycket stort radareko och är målad med starka färger medges en mycket stor upptäcktssannolikhet både optiskt och med radar vilket avsevärt kan snabba upp en sökoperation.

Direktionen har beviljat ett villkorat innovationslån om högst 1 Mkr till Hans Sjöblom för utveckling och test av en prototyp. Lånet utbetalades år 2011. På grund av pandemin har verksamheten under åren 2020 – 2022 ställts in. Projektet är inte slutredovisat.

Lighthouse

Syftet med Lighthouse är att vara en plattform för samverkan och kunskapsutbyte inom maritim forskning och innovation med huvuduppgifter inom tre områden:

- Samverkan och nätverk
- Program, projektering och finansiering
- Kommunikation

Lighthouse har utvecklats från att i samarbete med Svensk Sjöfart (fd Sveriges Redarförening) Chalmers och Handelshögskolan i Göteborg stärka sjöfartsutbildning och forskning vid de ingående universiteten, till att vara ett svenskt maritimt kompetenscenter baserat på trippelhelix- samverkan mellan industri, akademi och offentlig sektor kring tvärvetenskaplig forskning, utveckling och innovation för en snabbare och effektivare förnyelse av sjöfarten liksom utveckling av nya lösningar och produkter.

Stiftelsen har varit delaktig i Lighthouse, som partner mellan åren 2015–2017. Deltagande utvärderades efter denna period och Direktion kom då fram till att stödet för Lighthouse, utifrån Stiftelsens ändamål ej längre kan betraktas som ett bidrag. Stödet om 500 Tkr redovisas fr o m 2018 som en kostnad, se Not 10.

Stiftelsen har fortsatt vara delaktig i Lighthouse och under året har ett nytt avtal tecknats för perioden 2022–2024 med möjlighet till förlängning i ytterligare två år.

Granskningsgruppen har under 2022 haft följande sammansättning:

Cecilia Österman, Ordförande
Pelle Andersson
Jeanette Ganesjö
Mats Höglom
Bo Lindgren
Björn Molin
Malin Persson
Anders Wikström

Kanslichefen fungerar som gruppens sekreterare.

Förslag till
”Belöning 2024”
insänds före
1 november 2023

Samarbeten med forskningsinstitut

Linnéuniversitetet

Chalmers Tekniska Högskola

CHALMERS

@ivl
SVENSKA
MILJÖINSTITUTET

vti

Linnéuniversitetet

Bidragsverksamheten under 1972/73-2022

Belopp i Tkr

Period	Gratjal	Akut hjälp	Stipendier	Utbildningsstöd	Forskning och utveckling	Kultur	Beöningar	Övriga bidrag	Totalt
1972/73-76/77	2 753	48	213	225			67	136	3 442
	80%	1,4%	6,2%	6,5%			2,0%	3,9%	100,0%
1977/78-81/82	3 736	23	1 155	794	38		608	237	6 591
	56,7%	0,4%	17,5%	12%	0,6%		9,2%	3,6%	100,0%
1982/83-86/87	3 872	53	2 722	840	818	87	1 625	223	10 240
	37,8%	0,5%	26,6%	8,2%	8,0%	0,9%	15,9%	2,1%	100,0%
1987/88-91/92	7 561	148	5 414	1 193	5 605	1 039	1 929	412	23 301
	32,4%	0,6%	23,3%	5,1%	24,0%	4,5%	8,3%	1,8%	100,0%
1992/93-1996	12 945	426	8 823	3 386	6 752	1 190	2 186	647	36 355
	35,6%	1,1%	24,3%	9,3%	18,6%	3,3%	6%	1,8%	100,0%
1997-2001	18 272	606	19 057	3 896	7 364	4 467	3 202	1 003	57 867
	31,6%	1%	32,9%	6,7%	12,7%	7,7%	5,5%	1,7%	100,0%
2002-2006	19 439	693	15 661	5 748	12 109	4 549	3 639	276	62 114
	31,33%	1,11%	25,24%	9,26%	19,51%	7,33%	5,86%	0,44%	100,0%
2007-2011	14 544	431	10 118	6 981	17 125	3 971	4 343	338	57 851
	25,14%	0,75%	17,49%	12,07%	29,60%	6,86%	7,51%	0,58%	100,0%
2012	2 621	181	1 967	5 090	2 355	791	962	57	14 024
	18,69%	1,29%	14,03%	36,29%	16,79%	5,44%	6,86%	0,41%	100,0%
2013	2 427	129	1 980	5 092	2 350	877	828	565	14 248
	17,03%	0,91%	13,90%	35,74%	16,49%	6,16%	5,81%	3,97%	100,0%
2014	2 527	129	1 862	566	3 350	873	888	552	10 747
	23,51%	1,20%	17,33%	5,27%	31,17%	8,12%	8,26%	5,14%	100,0%
2015	2 552	298	1 693	388	3 911	998	996	577	11 413
	22,36%	2,61%	14,83%	3,40%	34,27%	8,74%	8,73%	5,06%	100,0%
2016	2 456	360	1 604	3 918	5 042	322	1 161	332	15 195
	16,16%	2,37%	10,56%	25,78%	33,18%	2,12%	7,64%	2,18%	100,0%
2017	3 030	175	1 429	1 580	3 932	352	1 332	86	11 915
	25,43%	1,47%	11,99%	13,26%	33,00%	2,95%	11,18%	0,72%	100,00%
2018	3 576	138	1 841	517	7 133	318	1 621	184	15 329
	23,33%	0,90%	12,01%	3,37%	46,54%	2,08%	10,57%	1,20%	100,00%
2019	3 480	263	1 899	395	2 902	313	1 553	0	10 805
	32,21%	2,43%	17,57%	3,66%	26,86%	2,90%	14,37%	0	100,00%
2020	3 300	94	1 423	503	3 248	208	1 239	278	10 293
	30,54%	0,87%	13,17%	4,66%	30,06%	1,92%	11,47%	2,57%	95,26%
2021	3 710	264	1 703	628	2 875	108	1 128	181	10 596
	35,01%	2,49%	16,07%	5,93%	27,13%	0,97%	10,65%	1,76%	100,00%
2022	4 514	256	1 340	355	2 767	317	1 879	1 525	12 953
	42,60%	2,42%	12,64%	3,35%	26,11%	2,99%	17,73%	14,39%	122,24%
Totalt	117 315	4 716	81 903	42 096	89 676	20 780	31 186	7 609	395 281
	29,68%	1,19%	20,72%	10,65%	22,69%	5,26%	7,89%	1,92%	100,00%

Bedömning av arbetsmiljö och säkerhet vid val av fartygsbränslen

Sjöfarten genomgår en omfattande omställning för att minska miljöstörande utsläpp från fartyg. Det sker främst genom tre strategier: konvertering av fartygets motorer för att köra på renare bränsle; hel eller delvis övergång till andra energibärare; eller genom utrustning för rening av avgaserna, exempelvis skrubber.

Syftet med projektet var att undersöka hur olika alternativ påverkar fartygs inommiljö, arbetsmiljö och säkerhet, besättningens personliga exponering för farliga luftföroreningar, hur arbetsuppgifter förändras, samt hur det kan beskrivas i arbetsmiljöekonomiska termer.

Vad har vi gjort

Undersökningar har genomförts på sex fartyg med dessa driftalternativ: ultralågsavligt hybridrestbränsle (ULSFO); litiumjonbatteri i kombination med marindiesel; flytande naturgas (LNG); metanol i kombination med marindiesel; samt tjockoljedrift med skrubber för rökgasrening.

Fartygens inommiljö undersöktes genom mätningar av temperatur, luftfuktighet och koldioxid, samt av luftföroreningarna svaveldioxid, kväveoxider (NOx), totalhalt flyktiga organiska ämnen (TVOC) och polycykliska aromatiska kolväten (PAH). Besättningens personliga exponering undersöktes för kvävedioxid, TVOC och PAH. Vi har också gjort en kort intervju om hur en typisk arbetsdag ser ut och besättningen har besvarat en enkät om hur de upplever luften ombord. Exponeringen för luftföroreningar ombord innebär en samtidig påverkan från flera olika ämnen. Vissa ämnen förstärker också andra ämnens effekter. För att kunna bedöma risken med samtidig exponeringen har ett kumulativt hälsobaserat riskindex utvecklats.

Vad har vi kommit fram till

Alla uppmätta halter låg långt under Arbetsmiljöverkets gränsvärden och de flesta var även lägre än Världshälsoorganisationens riktlinjer. Maskinrummen var ofta mer förorenade än an-

dra utrymmen ombord, främst med ämnen från motoravgaser, bränslen och smörjmedel. Maskinmanskap hade en något högre personlig exponering. En mycket klar förbättring av inommiljön och besättningens exponering kunde ses för de som bytt till renare bränsle.

Sammanfattningsvis visar resultaten av denna kartläggning att det inte finns en enda bästa lösning som passar alla fartyg. Alla driftalternativ har egenskaper och risker som kräver särskild hänsyn vid utformning av system, rutiner och utbildning och träning. Eftersom samtliga fartyg i undersökningen fortsatt har system för att köra på petroleum-baserade bränslen har få arbetsuppgifter försvunnit helt och inget av innebär lägre direkta personalkostnader. Däremot ses skillnader i hur ofta olika arbetsmoment behöver göras. Med renare bränslen följer ett minskat behov av rengöring av komponenter och maskinutrymmen. Det innebär i sin tur en minskad exponering för farliga ämnen och arbetstid kan läggas på andra uppgifter som upplevs mer värdeskapande.

Ett varmt tack till Stiftelsen Sveriges Sjömanshus och alla er som välkomnat oss på sina båtar!

Safe and Suitable Firefighting

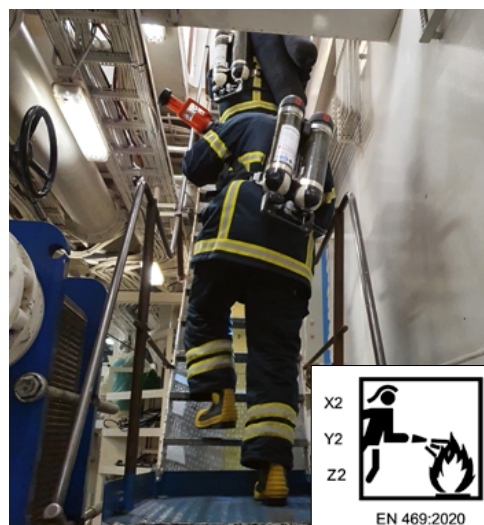
Ger våra branddräkter ett tillräckligt bra skydd mot de typer av bränder som kan uppstå ombord? Det är en fråga som ställts inom många svenska rederier. Rederier som transporterar fordon med alternativa bränslen vill även vara uppdaterade om riskerna kopplat till brand och dessa nya fordon.

Viss utrustning som används ombord på fartyg med europeisk flagg måste certifieras enligt Marindirektivet och rattmärkas. För branddräkter betyder detta att de måste certifieras enligt en av tre standarder. Två av dessa standarder omfattar branddräkter med en reflekterande yta. Dessa används i särskilda fall med mycket intensiv strålning och bör endast bäras korta perioder. Den tredje standarden som branddräkter kan certifieras enligt, EN 469, är samma standard som används för att godkänna branddräkter som ska användas av europeiska räddningstjänster i land. Värt att notera är dock att den standarden har två olika prestandanivåer där den lägre nivån är anpassad för utomhusbruk eller för stödaktiviteter vid en brand – inte rökdykning. Med nuvarande regelverk finns det inget som hindrar branddräkter som uppfyller den lägre prestandanivån att rattmärkas. Prestandanivån mäts för tre olika aspekter: värmeskydd (X), vatteninträngning (Y) och andningsförmåga (Z). Bokstaven följs av en siffra som anger om det är den högre (2) skyddsnivån eller den lägre (1). Tack vare faktumet att det är samma standard som används även för räddningstjänstens dräkter så finns det många EN 469-certifierade dräkter på marknaden. Däremot är det inte lika många som också är rattmärkta. Det är en separat process att rattmärka och tyvärr prioriterar inte alla tillverkare den eftersom den marina marknaden är relativt liten i förhållande till den landbaserade. I detta fall blir rattmärkningen tyvärr en barriär som, istället för att säkerställa utrustningens kvalitet, även begränsar utbudet.

Introduktionen av batteridrivna fordon ombord och brandincidenter som involverar dem har väckt stor medieuppmärksamhet. Brandrisker relaterade till litium-jonbatterier

(li-ion) ombord nämns ofta, trots att de flesta brandincidenter har andra orsaker. Faktum är att statistiken visar att en brand i ett elfordon är mindre sannolikt än fordon med förbränningsmotor. Kopplat till bränder i batteridrivna fordon så har rädslan för den giftiga gasen HF också fått mycket uppmärksamhet på senare tid. Tidigare studier har bekräftat att batteribränder resulterar i högre utsläpp av HF, men även att risken för en potentiell hudupptagning av HF är låg. Eftersom alla fordonsbränder, oavsett drivmedel, släpper ut farliga gaser så behöver inte en batteribrand hanteras annorlunda ur just den aspekten.

I studien hanterades även gasfordon och risken för tryckkärlexplosion vid en brand och med hjälp av simuleringar kunde säkerhetsavstånd för tryckkärlexplosioner tas fram. För ett litet tryckkärl, t ex en gasbil, så visar simuleringar risk för skada (hörselskada) vid 25 meters avstånd och risk för dödsfall vid 4 meters avstånd. För ett större tryckkärl, t ex en gasbuss, så är risken förekommande på hela ro-ro-däcket och risk för dödsfall vid 7 meters avstånd. Dessa simuleringar tar dock inte hänsyn till risk för skada på grund av splitter. Sannolikheten för att ett tryckkärl exploderar är väldigt låg och riskerna med ingen manuell insats alls måste vägas mot riskerna som den manuella insatsen innebär.

Bildkälla: RISE.

Direktionens studieresa till Cardiff och London

En av de centrala formuleringarna i Stiftelsen Sveriges Sjömanshus stadgar är att Stiftelsen ska verka till nytta och gagn för sjöfolket. På det temat reste Stiftelsens direktion i augusti 2022 till Cardiff och London för att besöka tre organisationer som ägnar sin verksamhet åt sjömäns välfärd och säkerhet: SIRC, ITF och IMO.

Professor Helen Sampson. Fotograf: Anna Janson.

Direktionens huvudsakliga besöksmål i Wales huvudstad Cardiff var Seafarers International Research Centre (SIRC). Institutionen är en del av Cardiff University School of Social Sciences och bedriver världsunik forskning om sjömän med fokus främst på sjömäns arbetsliv, hälsa och säkerhet.

Det svenska sällskapet togs emot av forskningsassistenterna Dr Iris Acejo och Dr Nelson Turgo samt Professor Helen Sampson, som leder arbetet på institutionen.

I sitt föredrag beskriver Professor Helen Sampson forskningsarbetet på SIRC, men också Cardiffs moderna historia, som utmärks av det enorma välstånd som följde under 1800-talet av brytningen i regionens enorma kolfyndigheter och av den ekonomiska nedgång som avvecklingen av kolnäringen från 1920-talet och framåt innebar.

SIRC har bedrivit sin forskning om sjömän

sedan grundandet 1995 och beskriver sig som den enda institutionen i sitt slag. Professor Helen Sampson säger att deras ambition är att ta sig an ämnet sjömäns hälsa på ett holistiskt och systematiskt sätt – att måla med bred pensel snarare än att fokusera på den individuella sjömannen.

Institutionen arbetar målmedvetet med att sprida sin forskning så brett som möjligt. SIRC:s hemsida är fullmatad med rapporter och analyser. De senaste åren har institutionens forskare också producerat flera filmer om SIRC och forskningsresultat.

Forskningen finansieras av Lloyd's Register Foundation, Nippon Foundation samt i de olika projekten en rad andra aktörer, som EU-kommissionen, IMO, EMSA med flera. Brexit har inneburit ett avbräck i finansieringen, berättar Professor Helen Sampson.

Insamlingen av data i SIRC:s forskning görs till väsentlig del ombord. Professor Helen Sampson beskriver hur det ger outhärlig förståelse och insikt att under långa seglingar med lastfartyg dela utrymmen och vardag med besättningarna. Hon berättar om hur hon själv upplevde att sova på extremt tunna madrasser i hytter där det kunde förekomma ljud, vibrationer och störande ljusinsläpp.

Fabrizio Barcellona. Fotograf: Anna Janson.

Delegationen framför Welsh Parliament, Cardiff. Fotograf: Anna Janson.

Jihyeon Gina Kim. Fotograf: Anna Janson.

Efter besöket i Cardiff, som också inbegrep en guidad tur genom staden med stopp vid krigsseglarmonumentet i Cardiff Bay, busades Stiftelsens direktion till ett soligt och varmt London, där första besöket var på International Transport Workers' Federations (ITF) högkvarter, där Fabrizio Barcellona, Seafarers' and Inland Navigation Section Coordinator och Jihyeon Gina Kim, IMO Liaison Assistant tog emot det svenska sällskapet.

Fabrizio Barcellona presenterade ITF:s arbete för att förbättra arbetsvillkoren för världens sjömän. Organisationen är det internationella paraplyet för transportanställdas fackliga organisationer.

Etablerandet av begreppet bekvämlighetsflagg – Flag of Convenience (FOC) på eng-

elska – och deras kampanj mot bekvämlighetsflagg utgör en väsentlig del i ITF:s arbete. 2021 genomförde ITF 7265 inspektioner av bekvämlighetsflaggade fartyg.

Antagandet av ITF:s Standard Collective Agreement 1971 är en annan milstolpe i organisationens historia, liksom inrättandet av the International Bargaining Forum 2003.

”Det är inget perfekt system men det ger ett visst grundskydd”, konstaterade Fabrizio Barcellona på Stiftelsens besök.

Jihyeon Gina Kim, IMO Liaison Assistant, presenterade huvuddragen i samarbetet mellan ITF och FN-organet International Maritime Organisation (IMO). ITF har status som rådgivande organisation och arbetar med ett antal av IMO:s kommittéer.

Kenny Reinhold berättade om det viktiga samarbetet mellan sin egen organisation och ITF och om Stiftelsens bidrag till sjömännens välbefinnande genom bland annat gratial, belöningar och forskningsbidrag. Även ITF:s representanter blev tackade med ett tal från Karl Karell och en stiftelsevimpel som minne från mötet.

Delegationen från Stiftelsen Sveriges Sjömanshus for därefter till IMO:s högkvarter, där Michael Guy, External Relations Officer, tog emot och guidade sällskapet genom lokalerna, som fortfarande var i stort sett folktomma på grund av pandemirestriktioner. Besöket gick genom konferenslokaler, referensbibliotek och inte minst den så ofta avbildade plenisalen, där medlemsstaterna samlas och IMO:s generalsekreterare klubbar besluten med en skeppsklocka.

Delegationen framför IMO:s högkvarter.
Fotograf: Anna Janson.

Skeppsklockan i IMO:s plenisal. Fotograf: Anna Janson.

Säkerhetsträning av fartygsbesättningar och sjöbefälsstudenter

Forskningsprojekt visar på vikten av engagerande simuleringar och fysiska erfarenheter vid beredskapsövningar ombord på fartyg. Resultaten vittnar om vikten av ett större fokus på besättnings kunskapsmässiga behov och en särskild utbildning för övningsledare med betoning på pedagogiskt stöd.

En besättnings krisberedskap och förmåga att hantera oväntade nödsituationer såsom brand, personskador eller evakuering har en avgörande betydelse för säkerheten ombord fartyg. Att träna inför det oförutsägbara är en utmaning men en viktig del i förberedelsen inför olika typer av incidenter till sjöss. Syftet med detta projekt, som möjliggjorts av Stiftelsen Sveriges Sjömanshus, har varit att kartlägga och värdera dagens säkerhetsträning för att utveckla förslag på verktyglåda och metodik för inspirerande och engagerande lärande för ökad sjösäkerhet. Analysen har varit riktad både mot den grundläggande utbildningen som ges till blivande sjöbefäl inom ramen för sjöfartshögskolornas säkerhetsträning, och mot den återkommande säkerhetsträning som bedrivs ombord fartyg med yrkesverksam sjöpersonal. En större observationsstudie genomfördes vid två av landets maritima träningscenter. Intervjuer hölls med såväl studenter och instruktörer som erfarna sjömän. Därutöver genomfördes en omfattande enkätstudie riktad till svensk sjöpersonal samt en observation vid en storövning på en passagerarfärja som involverade besättning, statister, en MIRG-styrka och räddningspersonal från land.

Resultaten visar på sammansättningen i det

breda omfång av färdigheter och förmågor som ligger till grund för en besättnings krisberedskap. Egenskaper som visade sig vara av vikt var bl.a. individers kroppsliga erfarenheter, känslomässiga reglering och förtrogenhet med fartygsspecifik utrustning. Även förmågan till kollektivt agerande och koordinering under organiserad ledning var central. Resultaten talar för vikten av den instruktörsledda säkerhetsträningen under utbildning av sjöbefäl, där grunden för krisberedskap läggs. Den kontinuerliga säkerhetsträningen ombord har därefter en potential att fördjupa besättnings kunskap och förmåga att hantera komplexa situationer under stress. Trots att en överlag positiv bild av dagens säkerhetsträning målades upp av många deltagare i projektets enkätstudie, visade det sig emellertid i intervjuer och observationer finnas brister i hur övningar genomförs och utvärderas, säger Martin Viktorelius, biträdande lektor på Halmstad Högskola och en av forskarna i projektet. Utöver tidsbrist och ökande krav som försvårar ett engagerat säkerhetstränande, så planeras och utförs övningar ofta endast utifrån konventionernas krav, snarare än utifrån ett perspektiv på besättnings lärande och kunskapsmässiga behov. Även strukturen och ledningen av övningarna visade sig vara bristfällig i de studerade fallen. Projektets bidrag ligger, utöver denna kartläggning, i ett konceptuellt ramverk för säkerhetsträning ombord fartyg som ska kunna användas av rederier och lärosäten för att stärka den egna säkerhetsträningen.

Stiftelseveteran mönstrar av efter 36 år

Stadsdelen Olskroken har aldrig tillhört mina egna kringvandrade kvarter i min gamla hemstad Göteborg. Men jag har i många år noterat Norra Gubberogatan som bostadsadress för ovanligt många salta sjökaptener. Nu vet jag varför.

Det syns inte på fastighetens måttligt iögonenfallande fasader, men de 42 lägenheterna på gatunumren 13 och 15 ägs av det som, något förkortat, kallas Sjökapstensföreningen i Göteborg. Där bor idel sjökapstensfamiljer. En av dem är Björn och Birgitta Molin.

Björn, som ursprungligen kommer från Kiruna, gick till sjöss 1959 som elev på Broströms seglande elevfartyg *Albatross*. Närmare 30 år senare, 1986, törnade han som vittbefaren sjökapten till i Stiftelsen Sveriges Sjömanshus granskningsgrupp. Nu, 36 år senare, har han avtackats för lång och trogen tjänst.

Som namnet anger bedömer granskningsgruppen alla ansökningar och förslag till förbättringar av miljö, säkerhet och välfärd ombord och ser ut dem som förtjänar att bli belönade.

För ett av hans favoriter står matros Anders Listerberg på bunkertankern *Fox Luna*. Förslaget, som belönades 2017, går i korthet ut på att installera ett rundjärn om ankarstocken för att styra ankaret i rätt läge i klyset.

– Rederiet BRP Shipping i Göteborg agerade föredömligt genom att låta Anders vara med under varvsvistelse för att utprova idén, betonar Björn.

Granskningsgruppen har åtta ledamöter som representerar en unik kompetens på olika maritima områden, exempelvis förhållanden på däck och brygga, inom intendenturen och i maskinrummet. Var och en av dem är expert på sitt respektive område, men det ligger också i sakens natur att de i någon utsträckning blir ”all round” över hela spektrat.

Björn är som nautiker expert på sina revir men uttrycker även förhoppningen att intendenturpersonalen till sjöss skall engagera sig mer än vad som sker och sända in sina förslag på förbättringar till Stiftelsen.

Efter *Albatross* följde törnar på Amerika-liniens *Carlsholm*, Ahlmarks *Visten* och *Sommen*, samt *Joh. Gorthon*. Törnar på Orientliniens *Vasaland* och Ostasiatiska Kompaniets *Kyoto* hanns också med. Värnplikten tillbringades i Örlogsflottan på Nya Varvet i Göteborg.

Björn minns även sin törn i broströmska Oceankompaniets kylfartyg *North Sea*, som gick med fryslast mellan Kina och dåvarande DDR. Han värdesätter mycket de insatser för sjöfolket som gjordes av Handelsflottans Valfärdsråd och arvtagaren HKF (som i dag motsvaras av enheten Sjömansservice inom Sjöfartsverket), samt Sjömansbiblioteket, som förr om åren var en fristående tjänst (men sedan 1978 ingår i HKF och Sjömansservice).

– Det var verklig högtid för oss när nya boklådor kom ombord!

1967 vikarierade Björn i Sessanlinjen, som egentligen hette Rederi Ab Göteborg-Frederikshavn. Året därpå började han tjäna rederiet permanent, ända tills Stena Line köpte upp Sessanlinjen 1982. Det hann bli törnar på *Prinsessan Margaretha*, *Prinsessan Desiree* och *Prinsessan Christina*. Han var också med under bygget 1980 av *Kronprinsessan Victoria*.

Därefter anställdes Björn inom Consafe som överstyrman och sedermera som befälhavare. 1985 blev han bolagerts safety superintendent. Samma år gick Consafe i konkurs. Björn följde med över till arvtagaren Safe Offshore. 1990 tog Svenska Varv över riggflottan och bildade Safe Service, där Björn blev safety manager. Men 1996 flyttade kontoret till Aberdeen.

Björn sadlade nu om till haveriutredare inom Sjöfartsinspektionen, som då ingick i Sjöfartsverket (ingår numera i Transportstyrelsen). Det var ett uppdrag i förebyggande syfte. Kanske kan det ses som ett komplement till den fristående myndigheten Statens haverikommission.

2008, strax innan Sjöfartsinspektionen året därpå överfördes till den nya Transportstyrelsen, gick Björn i pension. Han följer noga vad

som sker inom sjöfarten och inom Stiftelsens revir. Därefter kan han och hustru Birgitta ägna sig åt vederkvickande närkontakt med naturen. Exempelvis på sommarstället i Nås i Dalarna. Där bor de på bokstavligen historisk mark: Det var därifrån de Jerusalemfarare som Selma Lagerlöf skildrar i sin roman *Jerusalem* utvandrade. Men det är en annan historia.

Björn läser en hel del och är medlem flera av Göteborgs maritima sällskap. Dessutom har han en bror och en dotter i staden. Parets två andra döttrar bor på annat håll.

– Jag kan med gott hjärta säga att jag alltid har sett fram emot varje ny dag och vad som kommer att ske då. Det är en ynnest som jag önskar att alla skulle få uppleva.

1996 törnade Björn således till som medlem i Stiftelsens granskningsgrupp. Snacka om att ha haft en gedigen bakgrund för det just nu avslutade uppdraget!

Björn Molin i sin maritima myshörna i lägenheten hemma i Sjökaptenföreningens revir på Norra Gubberogatan. Fotograf: Torbjörn Dalnäs.

Förvaltningsberättelse

Direktionen för Stiftelsen Sveriges Sjömanshus, org nr 802005-7173, med säte i Stockholm, får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2022-01-01–2022-12-31.

Stiftelsen har till ändamål

- att bistå personer och anhöriga till dem som är eller har varit verksamma inom sjömansyrket
- att verka till nytta och gagn för sjöfolket, främst genom utbildning, forskning och utveckling

Flerårsöversikt	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Belopp i Tkr						
Direktavkastning	18 291	20 276	11 139	18 990	19 274	16 060
Resultat före dispositioner	14 648	16 399	8 636	27 259	17 550	13 091
Soliditet	98,19%	98,10%	97,92%	97,63%	97,16%	98,70%

Eget kapital	Bundet	Fritt	Årets
Belopp i Tkr	fondkapital		resultat
Ingående balans 20220101	196 488	32 880	16 399
Disposition enligt direktionssammanträde		16 399	-16 399
Under året beviljade bidrag		-12 953	
Under året återförda medel		533	
Under året erhållna gåvor	0	0	
Avsättning enligt stadgar	1 827	-1 827	
Årets resultat			14 648
Utgående balans 20221231	198 315	35 031	14 648

Vad beträffar stiftelsens resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Resultaträkning

Belopp i Tkr

Direktavkastning	Not	2022	2021
KK Aktiekonsortium	1	11 004	12 292
KK Aktieindexkonsortium	2	62	65
KK Aktieindexkonsortium, utland	3	1 493	1 450
KK Räntekonsortium	4	127	100
KK SLOTTET	5	1 246	1 320
KK GIVA	6	2 244	2 243
KK Företagsobligationskonsortium, FRN	7	221	22
Övriga placeringar	8	1 875	2 751
Övriga räntor	9	19	32
Summa direktavkastning		18 291	20 276
Verksamhetskostnader			
Kapital Förvaltningsarvoden		-727	-695
Administrationskostnader	10	-3 452	-3 381
Förvaltningskostnader	11	-1 118	-413
Marknadsföringskostnader		-29	-58
Summa verksamhetskostnader		-5 326	-4 547
Resultat före realisationsvinster		12 965	15 729
Realisationsvinster	12	1 393	670
Övriga finansiella intäkter	12	291	0
Årets överskott före dispositioner	17	14 648	16 399

Balansräkning

Belopp i Tkr

Tillgångar	Not	2022-12-31	2021-12-31
Anläggningstillgångar			
Placeringstillgångar	13	244 711	243 599
Inventarier, bokfört värde	14	0	0
Summa anläggningstillgångar		244 711	243 599
Långfristiga fordringar			
Innovationslån	15	1 000	1 000
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar		6	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		727	694
Summa kortfristiga fordringar		732	694
Kassa och bank		6 134	5 232
Summa omsättningstillgångar		6 866	5 926
Summa tillgångar		252 577	250 525
Skulder och eget kapital			
Eget kapital		2022-12-31	2021-12-31
Bundet fondkapital	16	198 315	196 487
Fritt fondkapital	17	49 679	49 279
Summa eget kapital		247 994	245 766
Skulder			
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		63	53
Övriga skulder		66	42
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		505	382
Beslutade ej utbetalda anslag	18	3 949	4 282
Summa kortfristiga skulder		4 584	4 759
Summa skulder och eget kapital		252 577	250 525

Sammandrag balansräkning 2018-2022

Belopp i Tkr

Tillgångar	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Anläggningstillgångar					
Placeringstillgångar	244 711	243 599	237 936	240 933	223 514
Inventarier netto bokfört värde	0	0	0	0	0
Långfristiga fordringar	1 000	1 000	1 000	1 150	1 300
Kortfristiga fordringar					
Övriga fordringar	6	0	2	12	10
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	727	694	1 131	1 298	1 026
Kassa och bank	6 134	5 232	4 968	3 928	5 795
Summa tillgångar	252 577	250 525	245 037	247 321	231 645
Skulder & eget kapital					
Eget kapital					
Bundet kapital	198 315	196 487	194 457	193 343	191 445
Fritt eget kapital	49 679	49 279	45 480	48 115	33 616
Summa eget kapital	247 994	245 766	239 937	241 458	225 061
Kortfristiga skulder					
Leverantörsskulder	63	53	71	255	259
Övriga skulder	66	42	59	42	91
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	505	382	346	548	353
Beslutade ej utbetalda anslag	3 949	4 282	4 625	5 020	5 881
Summa eget kapital och skulder	252 577	250 525	245 038	247 323	231 645

Noter

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 (K3). Principerna är oförändrade jämfört med föregående år.

Placeringsstillgångar

Stiftelsen har sina medel placerade hos Kammarkollegiet som sköter den ekonomiska förvaltningen för ett antal stiftelser och andra fonder. För förvaltningen har Kammarkollegiet bildat ett antal konsortier. Kammarkollegiet har ett särskilt beslutsorgan för denna kapitalförvaltning, Fonddelegationen.

Förvaltningen av Konsortierna sker utifrån ett regelverk fastställt av Fonddelegationen 2022-11-23. Tillgångarna i respektive konsortium ägs gemensamt av de stiftelser och fonder som har placerat kapital i konsortiet genom köp av andelar. Andelarna i varje konsortium är lika stora och medför lika rätt till den egendom som ingår i konsortiet. Utdelning från konsortierna tas upp som intäkt. Vid utdelning från konsortierna tillämpas principen att utdelningar motsvarar respektive konsortiums direktavkastning. Varken realiserade eller orealiserade värdeökningar delas ut.

Enligt av Stiftelsens tillsynsmyndighet utfärdade föreskrifter får högst 70 % av stiftelsens eget kapital till bokfört värde placeras i aktier eller aktierelaterade fonder varav 25 % får vara utländska aktier eller i Sverige förvaltade fonder med inriktning på utländska aktier. Högst 10% till bokfört värde får placeras i bolag som direkt eller indirekt förvaltar fastigheter via fonder. Återstoden (dvs minst 20%) av placeringstillgångarna ska placeras i räntebärande instrument. I övrigt hänvisas till Fonddelegationens protokoll 2022:09 samt not 13.

Bidrag till institutioner m.fl.

För bidrag med längre löptid än pågående kalenderår upprättas skriftliga avtal med bidragsmottagaren. Som ansvarsförbindelser har härvid upptagits det samlade beloppet för åren efter beslutsåret enligt beslutad avtalsperioder. Övriga anslag skuldförs vid beslutstillfället och belastas direkt det fria fondkapitalet.

Innovationslån

Lån kan beviljas för projekt som

- syftar att förbättra säkerheten, arbetsmiljön och trivseln för sjöfolk ombord.
- bedöms ha en sådan ekonomisk bärighet att lånet kan återbetalas inom en 5-årsperiod.

Eftergift för återbetalning kan beviljas därest projektet bedöms varken ha gett eller kan förväntas ge ett tillräckligt stort ekonomiskt utbyte för att bära kostnaderna för eventuell återbetalning.

Eget kapital

Det egna kapitalet har uppdelats i bundet respektive fritt fondkapital. Det bundna fondkapitalet utgörs av de medel Stiftelsen mottagit för förvaltning vid och efter dess bildande. Kapitalet har även tillförts stadgeenliga årliga avsättningar av direktavkastningen jämte vissa under tidigare år uppnådda betydande reavinster.

Den föreskrivna målsättningen för Stiftelsens förvaltning är att de mottagna medlen skall bevaras och behålla sin köpkraft i aktuellt penningvärde men att kapital därutöver är disponibelt för verksamheten.

	Utdelning/andel (kr)		Utdelning totalt (tkr)	
Not 1				
Utdelning från Aktiekonsortiet, svenska	2022	2021	2022	2021
Avstämningsdag 15 november	269,48	312,12	11 004	12 292
Årets utdelning har utbetalats				
Not 2				
Utdelning från Aktieindexkonsortiet	2022	2021	2022	2021
Avstämningsdag 15 november	7,92	8,4	62	65
Årets utdelning har utbetalats				
Not 3				
Utdelning från Aktieindexkonsortiet, utland	2022	2021	2022	2021
Avstämningsdag 15 november	475,81	444,46	1 493	1 450
Årets utdelning har utbetalats				
Not 4				
Utdelning från Räntekonsortiet	2022	2021	2022	2021
Avstämningsdag 15 november	1,28	1,01	127	100
Årets utdelning har utbetalats				
Not 5				
Utdelning från SLOTTET	2022	2021	2022	2021
Avstämningsdag 15 november.	24,92	26,4	1 246	1 320
Årets utdelning har utbetalats.				
Not 6				
Utdelning från GIVA	2022	2021	2022	2021
Utdelning sker tertialvis	56,83	56,81	2 244	2 243
Årets utdelning har utbetalats				
Not 7				
Utdelning från Företagsobligationskonsortiet, FRN	2022	2021	2022	2021
Avstämningsdag 15 november	18,52	2,5	221	22
Årets utdelning har utbetalats				
Not 8				
Utdelning från StrukturInvest mfl	2022	2021	2022	2021
StrukturInvest Obligationer,				
Kupongränta utbetalas kvartalsvis	5,8- 10,17%	5,8- 6%	1 689	2 572
Utdelning från direktägda aktier	2,6	2,5	186	179
Not 9				
Övriga räntor, mm	2022	2021	2022	2021
	0,40%	0,50%	19	32

Not 10

Administrationskostnader (Tkr)

	2022	2021
Personalkostnader	925	946
Andel i lokalkostnader	523	490
Övriga administrationskostnader	1 504	1 445
Lighthouse	500	500
Summa administrationskostnader	3 452	3 381

Medeltalet anställda	1	1
varav män	1	1

Not 11

Förvaltningskostnader (Tkr)

	2022	2021
Arvoden och traktamenten	339	255
Andel i lokalkostnader	168	158
Övriga förvaltningskostnader	611	0
Summa förvaltningskostnader	1 118	413

Not 12

Realisationsvinster (Tkr)

Under året har realisationsvinster tagits hem i samband med avyttring av andelar i det utländska aktiekonortiet samt avyttring av del av direktplacerade aktier, allt för att finansiera stiftelsens verksamhet.

	2022	2021
Realisationsvinster	1 393	670
Övriga finansiella intäker	291	0

Not 13

Placeringsstillgångar

	Antal andelar		Kurs/andel (kr)		Förändring ^{1,2}	Bokfört värde (Tkr)		Marknadsvärde (Tkr)	
	2022	2021	2022	2021	%	2022	2021	2022	2021
Förvaltade av Kammarkollegiet									
Aktiekonsortiet	40 860	40 610	7 836,80	10 252,55	-20,93%	75 581	75 380	320 216	416 353
Aktieindexkonsortiet	7 777	7 772	218,33	272,33	-16,92%	920	919	1 698	2 117
Aktieindexkonsortiet, utland	3 140	3 262	11 686,34	13 237,71	-8,12%	4 870	5 037	36 699	43 178
Räntekonsortiet	99 026	98 996	110,62	116,49	-3,94%	12 261	12 258	10 954	11 532
Företagsobligationskonsortiet, FRN	11 945	11 941	955,26	1 002,92	-2,91%	11 996	11 992	11 410	11 976
GIVA	39 501	39 477	1 006,70	1 187,54	-10,44%	40 695	40 670	39 766	46 881
SLOTTET	50 048	50 017	1 111,08	1 575,93	-27,92%	50 051	50 017	55 608	78 824
Övriga förvaltade									
Apikal & Strivo, obligationslån					0,00%	38 999	36 388	38 999	36 388
Hufvudstaden, aktier	60 000	71 500	148,30	135,20	11,61%	8 338	9 937	8 898	9 667
VINGA	9 140	9 140	100,79	110,21	-8,55%	1 000	1 000	921	1 007
Totalvärde						244 711	243 599	525 168	657 922
Övervärde						280 457	414 323		

1) Värdeförändringen är inkl utdelning. Utdelning se not 1 - 7.

Utdelningsprinciper se under Redovisningsprinciper och Kammarkollegiets regelverk, Fonddelegation protokoll 2022:9

2) Strukturlinvest; Obligationerna emitteras av Apikal Fastighetspartner AB och STRIVO samt hanteras av Strukturlinvest

Fondkommission AB. Obligationslånen innehavs till förfall och till nominellt värde varför någon värdeförändring ej bör uppstå.

Indexförändringar Källa Kammarkollegiet

KK:s jfr index under resp år

	2021/2022	2020/2021
OMX Stockholm Cap GI	-20,82%	34,24%
OMX 60 CAP GI Etiskt (2019 och tidigare OMX Stockholm 30 Cap GI)	-16,67%	33,06%
Solactive ISS ESG Global Index NTR (2019 och tidigare MSCI World Index NET (SEK)	-8,05%	29,90%
OMRX Bond All 1-3	-3,80%	-0,28%
Solactive SEK NCR Fix Short IG Corp Index (2019 och tidigare Nasdaq OMX)	-6,07%	-0,08%

Källa: Kammarkollegiet 2022 (2021)

Not 14

Inventarier (Tkr)

Ingående bokförda värden

	2022-12-31	2021-12-31
Invärderade värden	1 667	1 667
Anskaffningsvärden	397	397
Årets nyanskaffning	0	0
Utgående bokfört värde	2 064	2 064

Bokförd avskrivning

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående ackumulerad avskrivning	-2 064	-2 064
Årets avskrivning	0	0
Summa bokförd avskrivning	-2 064	-2 064
Netto bokfört värde	0	0

Värderingen av de invärderade inventarierna har skett den 6 mars 1990 av Lars Edelstam, av Stockholms Handelskammare förordnad besiktningsman för konst- och antikviteter.

Inventariebeståndets sammansättning 2022-12-31

Möbler (varav med antikvärde 409)	570	570
Mattor	143	143
Gardinuppsättning	51	51
Böcker 15 hyllmeter (matematik, geografi, nautica, reseskildringar fr 1700-tal)	120	120
Böcker 54 hyllmeter (använda i undervisning på Stockholms Sjöbefälsskola)	200	200
Bokverk Chapmans Architectura Navalis Mercatoria	125	125
Atlas H J Hansen 1797	30	30
Navigationsinstrument	92	92
Tavlor	292	292
Kontorsmöbler och utrustning	407	407
Övrigt	34	34
Summa bokfört bruttovärde	2 064	2 064

Inventarierna är egendomsförsäkrade för 3 299 tkr (3 299).

Kapitalets reala förändring 1973-2022

Belopp i Tkr

Balansdag	Kapital enligt balansräkning exkl. disp. avkast	Ej realiserat övervärde i vpapper	Totalt kapital till marknadsvärde	Kapital-73 omräknat efter KPI-index	Real kapitalförändring vinst	Real kapitalförändring förlust	Ackumulerad vinst/förlust	KPI-index Basår 49
1973-06-30	20 794		20 794	20 794				287
1980-06-30	23 001	1 029	24 030	40 687		16 657	- 16 657	562
1985-06-30	30 282	31 414	61 696	68 042	19 831	9 520	- 6 346	879
1990-06-30	126 780	34 466	161 246	92 005	84 412	8 825	69 241	1189
1991-06-30	128 837	24 545	153 382	100 284		16 143	53 098	1 296
1992-06-30	131 125	16 984	148 109	102 296		7 285	45 813	1 322
1993-06-30	133 566	43 614	177 180	107 223	24 144		69 957	1 384
1994-06-30	135 407	53 733	189 140	109 978	9 205		79 162	1 418
1994-12-31	135 767	58 584	194 351	110 911	4 278		83 440	1 430
1995-12-31	146 143	67 676	213 819	113 393	16 986		100 426	1 462
1996-12-31	148 650	107 705	256 355	112 850	43 079		143 505	1 455
1997-12-31	149 618	139 500	289 118	114 711	30 902		174 407	1 479
1998-12-31	165 812	139 121	304 933	113 470	17 056		191 463	1 463
1999-12-31	166 764	262 272	429 036	114 945	122 628		314 091	1 482
2000-12-31	167 794	257 050	424 844	116 262		5 509	308 582	1 499
2001-12-31	166 036	206 116	372 152	119 365		55 795	252 787	1 539
2002-12-31	169 585	104 038	273 623	121 847		101 011	151 776	1 571
2003-12-31	170 576	133 638	304 214	123 398	29 040		180 816	1 591
2004-12-31	171 476	150 079	321 555	123 708	17 031		197 847	1 595
2005-12-31	172 636	204 973	377 609	124 794	54 868		252 815	1 609
2006-12-31	173 921	238 727	412 648	126 810	33 023		285 838	1 635
2007-12-31	175 324	203 992	379 316	131 212		37 734	248 104	1 692
2008-12-31	176 862	89 504	266 366	132 360		114 098	134 006	1 707
2009-12-31	177 887	142 787	320 674	133 584	53 084		187 090	1 723
2010-12-31	178 955	181 042	359 997	136 668	36 239		223 329	1 763
2011-12-31	180 234	130 690	310 924	139 304		51 709	171 620	1 797
2012-12-31	181 899	148 051	329 950	139 226	19 104		190 724	1 796
2013-12-31	183 321	194 587	377 908	139 459	47 725		238 449	1 799
2014-12-13	184 750	225 654	410 404	138 999	32 956		271 405	1 793
2015-12-31	186 362	227 018	413 380	138 999	2 976		274 381	1 794
2016-12-31	187 912	243 455	431 367	141 404	15 582		289 963	1 825
2017-12-31	189 518	261 825	451 343	143 879	17 501		307 464	1 857
2018-12-31	191 445	229 425	420 870	146 830		33 424	274 040	1 895
2019-12-31	193 343	310 744	504 087	149 385	80 662		354 702	1 928
2020-12-31	194 457	308 335	502 792	150 162		2 072	352 630	1 938
2021-12-31	196 487	414 323	610 810	155 973	102 207		454 837	2 013
2022-12-31	198 315	280 457	478 772	175 189		151 254	303 583	2 261

Kommentar:

Omräknat kapital efter KPI-index inkluderar i likhet med det bokförda kapitalet tillkommande donationsmedel 4,4 mkr men ej realisationsvinster och stadgeenliga avsättningar.

Not 15

Innovationslån (Tkr)

Lån för vidareutveckling av projekt Stiftelsen funnit värda att stödja.
Lånen kan omsättas men har relativt lång löptid, upp till 5 år.

2022	2021
1 000	1 000

Not 16

Bokfört bundet fondkapital (Tkr)

Sammansättning

Vid Stiftelsens bildande överlämnade medel:

Från Sjöfartsverket	3 863	3 863
Från Sjömanshus balanserade egna medel	12 890	12 890
Från Sjömanshus övertagna donationsmedel	4 041	4 041

Efter bildandet tillkommande medel tidigare förvaltade av:

Sjöfartsverket	536	536
Sjöbefälsskolan i Stockholm	3 374	3 374
Handelsflottans Kultur- och fritidsråd	60	60
Lotsverkets Enskilda Pensionskassa	144	144
Västra Handelskammaren, Göteborg	126	126
Hilda Palmqvist, Härnösand 81/82	33	33
M/S Marneborg	10	10
Gåva enl Ingrid Falcks testamente, erhållen 2013	51	51
Gåvor i samband med bemärkelser	6	6

Stadgeenliga avsättningar,

ingående balanserat värde	57 315	55 291
årets avsättning	1 827	2 024

Reavinster ingående balanserat värde	114 038	114 038
--------------------------------------	---------	---------

Summa utgående bokfört bundet fondkapital **198 315** **196 487**

Övertagna donationsmedel jämte tillkommande medel för vilka medel särskild redogörelse lämnats i skrift 1999-12-31, har enligt av Kammarkollegiet fattade permutationsbeslut överförts till ovan redovisat bundet fondkapital att samförvaltas enligt Kungl. Maj:ts beslut 1972-05-05.

I samband med bemärkelsedagar har gåvor erhållits. Under 2022 erhöles 200 kr.

I föregående sammanställning har redovisats kapitalets reala förändring 1973-2022, utvisande per 2022-12-31 ett ackumulerat överskott på 303 583 tkr (f.å. 454 837).

Not 17

Fritt fondkapital (Tkr)

Ingående kapital 1 januari

Årets resultat

Stadgeenlig avsättning

Bidragsverksamheten

Bidrag till behövande

Gratior

Akut hjälp

Övriga bidrag till nytta och gagn för sjöfolket

Stipendier

Utbildningsstöd

Forskning och utveckling

Kultur

Belöningar

Övriga bidrag

Forskningsseminarium

Årets beslutade medel

Återförda ej utnyttjade anslag

Utgående fritt kapital 31 december

	2022	2021
Ingående kapital 1 januari	49 279	45 480
Årets resultat	14 648	16 399
Stadgeenlig avsättning	-1 827	-2 024
Bidrag till behövande		
Gratior	-4 514	-3 710
Akut hjälp	-256	-264
Övriga bidrag till nytta och gagn för sjöfolket		
Stipendier	-1 340	-1 703
Utbildningsstöd	-355	-628
Forskning och utveckling	-2 502	-2 875
Kultur	-317	-108
Belöningar	-1 879	-1 128
Övriga bidrag	-1 525	-181
Forskningsseminarium	-265	-0
Årets beslutade medel	-12 953	-10 596
Återförda ej utnyttjade anslag	533	20
Utgående fritt kapital 31 december	49 679	49 279

Not 18

Beslutade ej utbetalda bidrag (Tkr)

Sammansättning

	2022	2021
Utvecklingsstipendier	20	10
Bidrag till institutioner m. fl.	3 929	4 272
Totalt	3 949	4 282

Utvecklingsstipendier

Utvecklingsstipendier utdelas i samband med den årliga belöningshögtiden, varvid ett delbelopp utbetalas. Resterande del utbetalas när stipendiaten redovisat att projektet slutförts. Per 2022-12-31 finns 2 st ej slutredovisade projekt.

Bidrag till institutioner

Löpande beviljas bidrag till institutioner avseende kortare eller längre tidsperioder. Avtal upprättas mellan Stiftelsen Sveriges Sjömanshus och den mottagande institutionen av vilket det även framgår när och under vilka förutsättningar bidragen kan rekvireras. Den del av beviljat bidrag som ej rekvirerats för ett aktuellt år reserveras. Institutioner har rätt att under resterande del av avtalperioden rekvirera ej tidigare rekvirerade bidrag. Per 2022-12-31 hade 8 st institutioner ej rekvirerat hela det möjliga beloppet.

Eventualförpliktelser (Tkr)

Avtalade tidsbestämda projektbidrag avseende:

	Löptid	2022-12-31	2021-12-31
Linnéuniversitetet, Utvärdering av kvalitetshöjande åtgärder inom handledning till sjöss	2023-2025	1 680	
Lunds Universitet, International seafarers' health self- assessment during the COVID-19	2022-2023	481	
Sjöräddningssällskapet, Räddningsbåt K8	2022-2024	2 400	
KTH, Fartygets Dynamik	2022-2025	900	1 200
IVL, Populärvetenskaplig förmedling av kunskap om fartygets inommiljöer	2022-2023	1 247	2 564
VTI, Hållbarhetskultur inom sjöfarten	2022	0	279
Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Har vi rätt värde? - Personlig mätning av exponering för partiklar hos sjömän	2023	300	
RISE, Den smarta surrningen	2023	530	
Wergonic AB, Bättre belastningsergonomi för intendenturpersonal i sjöfart	2023-2024	940	
SOIC, behörighetsgrundande elevplatser	2022-2023	192	
Summa eventualförpliktelser		8 670	4 043

Av beloppet beräknas 5 674 Tkr (1 896) komma att förfalla till betalning under år 2023 (2022).

Stockholm den 9 mars 2023

Kenny Reinhold, Ordförande

Christer Bruzelius, Vice ordförande

Anders Boman

Mikael Huss

Lennart Runnegård Jonsson

Karl Karell, Kanslichef

Min revisionsberättelse har avlämnats 2023-

Benny Svensson, Auktoriserad revisor

Bårtäcke från 1783 som varit i Stockholms sjömanshus ägo fram till nedläggningen 1969. Det består av sammet med silvertråd. Bårtäcket hänger numera i Stiftelsen Sveriges Sjömanshus kansli i Stockholm.

REVISIONSBERÄTTELSE

Till styrelsen i Stiftelsen Sveriges Sjömanshus
Org.nr. 802005-7173

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Sveriges Sjömanshus för år 2022. Stiftelsens årsredovisning ingår på sidorna 30-43 i detta dokument.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den uppger, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra detta.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller

misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna i enlighet med stiftelselagen.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Sveriges Sjömanshus för år 2022.

Enligt min uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförförordnandet.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen, eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande.

Stockholm den 9 mars 2023

Benny Svensson

Auktoriserad revisor

Ordinarie ledamöter från 1 maj 2020

Kenny Reinhold	Göteborg, ordförande, för SEKO
Rikard Engström t.om. 15 nov 2021	Göteborg, vice ordförande, för Svensk Sjöfart
Christer Bruzelius fr.om. 16 mars 2022	Lomma, vice ordförande, för Svensk Sjöfart
Mikael Huss	Stockholm, för Sjöbefälsföreningen
Anders Boman	Visby, för Svensk Sjöfart
Lennart Runnegård Jonsson	Uppsala, för Sjöbefälsföreningen-O

Ersättare från 1 maj 2020

Pelle Andersson	Stockholm, för Kenny Reinhold
Christer Bruzelius	Lomma, för Rikard Engström
Anders Hermansson fr.om. 16 mars 2022	Nacka, för Christer Bruzelius
Karl Huss	Stockholm, för Mikael Huss
Louise Langley	Donsö, för Anders Boman
Fredrik Jahrén t.om. 1 mars 2022	Mariehamn, för Lennart Runnegård Jonsson
Oscar Lindgren fr.om. 2 mars 2022	Waxholm, för Lennart Runnegård Jonsson

Tillsynsman

Lisa Lewander	Sjöfartsverket
---------------	----------------

Krigsegelmonumentet framför Welsh Parliament. Fotograf: Anna Janson.

Stiftelsens kansli

Karl Karell	Kanslichef
Birgitta Lönnquist Gemvik	Kanslist och Ekonomiansvarig
Postadress	Katarinavägen 22, 1 tr, 116 45 Stockholm
Telefon:	08-641 44 37
E-post:	info@sjomanshus.se
Hemsida:	www.sjomanshus.se
Orgnr:	80 20 05-7173
Bankgiro:	131-1406

Skriftlig ansökan om:

- Stöd till FoU projekt insänds senast 15 juli respektive 1 oktober.
 - Stipendier insänds terminsvis via Sjöfartshögskola/Sjöfartsgymnasium.
 - Förslag till "Belöning 2024" insänds före 1 november 2023.
 - Gratial, akut hjälp och utbildningsstöd vid behov.
- Insänds till Kansliets adress enligt nedan.

Katarinavägen 22, 116 45 Stockholm
tel: 08-641 44 37
e-post: info@sjomanshus.se
sjomanshus.se